

ကျေးရွာလူထု၏ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် အစီရင်ခံစာ

ဝါးရုံစုကျေးရွာ

ရှုမ္မာငယ်ကျေးရွာအုပ်စု

မိတ္ထီလာမြို့နယ်

ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များကျရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်

မာတိကာ

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း----- ၃

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်----- ၃

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်----- ၃

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း----- ၄

၂။ ဝါးရုံစုကျေးရွာ၏အနေအထား

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်----- ၆

၂.၂ ဝါးရုံစုကျေးရွာအကြောင်း----- ၆

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့်ရာသီဥတုအခြေအနေ----- ၇

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)----- ၉

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု (Climate Change)----- ၁၃

၃။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း----- ၁၅

၃.၂ ရာသီခွင်ပြပြကွဲဒဏ်----- ၁၇

၃.၃ အရင်းအမြစ်ပြု၊ ဘေးအန္တရာယ်ပြနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ----- ၁၉

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း----- ၂၁

၃.၅ ရပ်ရွာအတွင်း အဖွဲ့အစည်းများပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြမြေပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၂

၃.၆ ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း----- ၂၅

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကိုခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အသိပညာပေးမှုများ----- ၂၇

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ----- ၂၇

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ----- ၂၉

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း----- ၂၉

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှုသတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ကျေးရွာ၏ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကိုအဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်း----- ၃၁

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက်ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း----- ၃၂

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့်ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား (Pair Wise Ranking)----- ၃၃

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)----- ၃၅

၆။ ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းလုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (Action Plan)----- ၃၇

၇။ နိဂုံးချုပ်----- ၃၈

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက် ပြုပြင်ခြင်း- --
----- ၃၉

- နောက်ဆက်တွဲ (၁): ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂): ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃): ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ
- နောက်ဆက်တွဲ (၄): အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်

၁။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် နောက်ခံအကြောင်းခြင်းရာ မိတ်ဆက်ခြင်း

မွန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ရှမ္မငယ်အုပ်စု၊ ဝါးရုံစုကျေးရွာ၏ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ် သုံးသပ်ချက်ကို “ရာသီဥတုဆိုးရွားလာမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ်များ ကျ ရောက်လာမှုအပေါ် ခံနိုင်ရည်စွမ်းတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်ခြင်း (BRACED) စီမံချက်” မှ ဆန်းစစ်လေ့လာထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

BRACED မြန်မာမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းသည် နိုင်ငံတကာအင်ဂျီအိုများ၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို လေ့လာသုတေသနပြုနေသော သုတေသန အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ BRACED မိတ်ဖက်အဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်သူအဖြစ် Plan International Myanmar မှဆောင်ရွက်ပြီး Actionaid Myanmar, BBC Media Action, World Vision, Myanmar Environmental Institute နှင့် UN Habitat တို့နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ရပ်ရွာ၏ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ပိုမိုတောင့်တင်း ခိုင်မာလာစေရန် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။

ဤဝါးရုံစုကျေးရွာ၏ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို BRACED ၏ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်မှုများ၊ အသုံးပြုရန်ပုံစံများ၏ ထောက်ပံ့ ကူညီမှုဖြင့် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၁.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

BRACED ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုတို့အား သုံးသပ်နိုင်ရန်နှင့် ရပ်ရွာလူထုကြံ့ခိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများအား သဘာဝဘေး လျော့ပါးရေး ကော်မတီနှင့် ရပ်ရွာလူထုများ မှ အမျိုးမျိုးသောရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်မှုတို့ပေါ်တွင် လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်မှု၊ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တိုးမြှင့်လာရန် အလို့ငှာ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုများ အတူတကွ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ရမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

၁.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ရလဒ်

ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရပ်ရွာ ဘေးဒဏ် ခံနိုင်စွမ်း အားကောင်းလာစေရန် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးများ၊ မသန်စွမ်းများစသည့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ အနေဖြင့်လည်း ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လိုမှုများ ရှိလာစေရန် အသီးသီးသောတာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်လာစေရန်နှင့် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များပြည့်မီစေရန် ရွာသူရွာသားအားလုံး၏ ပူးပေါင်းမှုကို ရရှိစေရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းဖြင့် လိုအပ်သော ကျေးရွာသတင်းအချက်အလက် ပြောင်းလဲမှုများကို ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ရန်၊ အသစ်ပြောင်းလဲလာသော ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဖိစီးမှုများအတွက် သတင်းအချက် အလက်နှင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပူးပေါင်းပြုလုပ်နိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁.၃ ဆန်းစစ်မှုနည်းလမ်း

ဤရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လေ့လာဆန်းစစ်ချက်သည် BRACED စီမံကိန်းမှ ဖော် ထုတ်ထားသော ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်မှ တင်ပြချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏

ရည်မှန်းချက် (၁) ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများအပေါ်တွင် သိပ္ပံနည်းကျအချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ အနာဂတ်တွင် ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများအပေါ်တွင် ပိုမိုနားလည် သဘောပေါက်လာစေရန်။

ရည်မှန်းချက် (၂) ဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုနှင့်ဖိစီးမှုများ အပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်မှုရှိသူ များနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော အရာများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်နှင့်

ရည်မှန်းချက် (၃) ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရှိသော ရပ်ရွာလူထုကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သော ရပ်ရွာလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်ပါ ဖော်ပြချက်များကို အခြေခံ၍ ဝါးရုံစုကျေးရွာ၊ ရှုမ္မငယ်အုပ်စုတွင် တစ်လကျော် ခန့်အချိန်ယူ၍ ရပ်ရွာလူထုနှင့် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ကာ ကျေးရွာ၏ သတင်းအချက်အလက် များကို နည်းကိရိယာများ (assessment tools) အသုံးပြု၍ စုဆောင်းဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းအဆင့်များတွင်....

၁။ ကျေးရွာနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်ဒေသ၏ အခြေအနေများကို အကြိုခန့်မှန်း သိရှိနိုင်ရန် ရပ်ရွာ လူထုနှင့် ကွင်းဆင်းဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် နောက်ခံဆင့်ပွား အချက်အလက်များ (secondary data) ကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အချက်အလက် သုံးသပ်ခြင်းများတွင်...

- RIMES ၏ရာသီဥတုဆိုင်ရာအချက်အလက်မှတ်တမ်း (Climate Profiles)
- ActionAid Myanmar ၏ကျေးရွာစာအုပ်ပါ အချက်အလက်မှတ်တမ်း (Village Book)

၂။ BRACED ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းကိရိယာများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ်သမိုင်းကြောင်း
- ရာသီခွင်ပြ ပြက္ခဒိန်
- အရင်းအမြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုပြမြေပုံ
- အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်းများ ပေါင်းစပ်ယှက်နွယ်မှုပြပုံနှင့် ပါဝင်ပက်သက်သူများ ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း
- ကျား၊မရေးရာကွန်ယက်ပြမြေပုံဆန်းစစ်ခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ
- သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများကိုရရှိနိုင်မှု
- ကျေးရွာ၏ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကိုဆန်းစစ်ခြင်း
- ထိခိုက်လွယ်မှုဆန်းစစ်ခြင်း

၃။ သတင်းနှင့်အချက်အလက်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ခြင်း။

စုဆောင်းထားသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းသည် ရပ်ရွာလူထုဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကို အားကောင်းလာစေရန် သင့်လျော်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကနဦးသတ်မှတ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများ ဦးစားပေး သတ်မှတ်ခြင်း စတင်ရာတွင် အတည်ပြုနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ နည်းကိရိယာများဆန်းစစ်ခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်သောလုပ်ငန်းစဉ်များမှာ...

- ရပ်ရွာလူထုရင်ဆိုင်နေရသော အဓိကဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးအန္တရာယ်များ အဆင့် သတ်မှတ်ရန်။
- ဦးစားပေးရွေးချယ်ထားသော ဘေးအန္တရာယ်များအပေါ် အခြေခံ၍ ရပ်ရွာလူထု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်များရွေးချယ်ခြင်း။
- BRACED ရန်ပုံငွေမှ ထောက်ပံ့ခြင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဦးစားပေး လုပ်ငန်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း နည်းကိရိယာများ အသုံးပြု၍ ရွေးချယ်ခြင်း။
- ရာသီအလိုက်ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက် များကို အခြေခံ၍ ကာလတိုဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း။
- ဖြစ်နိုင်ချေများပြီး ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘေးများအတွက် စိတ်မှန်း ဖြစ်နိုင်ခြေများ ပုံဖော်နိုင်ရန် ဘေးများ၏ပြင်းအားနှင့် ပမာဏပေါ်တွင် အခြေခံ၍ မတူညီသော အခြေအနေအဆင့်ဆင့်တွင် အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ရန်။

ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်းများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ တိုက်ရိုက်ခံစားရသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်များ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ၏ သက်ရောက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထု၏ ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများ၊ လူမှု- စီးပွားကဏ္ဍ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပဋိပက္ခအစရှိသော ပြဿနာများကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အဓိက လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်အများကို ဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ စီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့၊ သက်ကြီးများ၊ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာသူရွာသားများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များကဲ့သို့သော အခြားလိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဦးစီးဌာန၊ Myanmar Environmental Institute နှင့် အခြားသောပညာရပ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ မှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

၂။ ဝါးရုံစု ကျေးရွာ၏ အနေအထား overview

၂.၁ မြေမျက်နှာသွင်ပြင်

ဝါးရုံစုကျေးရွာသည် ရှုမ္မငယ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည်ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၃) အကွာ မိတ္ထီလာမြို့နယ်- ကျောက်ပန်းတောင်း ကားလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် (၂) မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် အတက်မြစ်ကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် ရေငံရွာတို့ တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ ၁၀ ဧက ကျော် ကျယ်ဝန်းပါသည်။

၂.၂ ဝါးရုံစုကျေးရွာ အကြောင်း

ကျေးရွာသည် ရှုမ္မငယ်ကျေးရွာအုပ်စု၊ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင် တည် ရှိပါသည်။ မိတ္ထီလာမြို့နယ်၏ အနောက်မြောက်ဘက် မိုင် (၂၃) အကွာ မိတ္ထီလာမြို့နယ်- ကျောက် ပန်းတောင်း ကားလမ်းမကြီး၏ မြောက်ဘက် (၂) မိုင်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ အရှေ့ မြောက်ဘက်တွင် အတက်မြစ်ကျေးရွာ၊ အနောက်ဘက်တွင် ရေငံရွာတို့ တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာအကျယ်အဝန်းမှာ ၁၀ ဧက ကျော် ကျယ်ဝန်းပါသည်။ ပူပြင်းခြောက်သွေ့ပြီး စွတ်စိုသော ရာသီဥတုရှိပါသည်။

လူမှုရေး - လူဦးရေ (၄၆၈) ဦးနှင့် အိမ်ထောင်စု (၇၇) စုရှိပြီး (၂၂၈)ဦး၊ မ(၂၄၀)ဦး၊ စုစုပေါင်း(၄၆၈)ဦး နေထိုင်ကြပါသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ လူမျိုးများ အဓိကနေထိုင်ကြပြီး အများစုမှာ

ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်ကြသည်။ မြန်မာစကားသည်သာ အဓိကဘာသာစကားဖြစ်သည်။ တစ်ဆယ့် နှစ်လရာသီကျင်းပသော လူမှုဘာသာ၊ ရိုးရာပွဲများကို နှစ်စဉ်ပြုလုပ်ကျင်းပကြသည်။

ပညာရေး - ညောင်ကုန်း ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာမူလတန်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိပြီး ကျား - ၁၇ ဦး၊ မ - ၂၂ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၃၉ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားနေကြပါသည်။ အလယ်တန်း အဆင့် ပညာသင်ကြားနေသူ ကျား - ၈ဦး၊ မ - ၁၀ ဦး၊ စုစုပေါင်း - ၁၈ ဦးနှင့် အထက်တန်းအဆင့် ကျား - ၃ရှိ၊ မ - ၅ ဦးတို့သည် ဝမိုင်ခန့်အလှမ်းဝေးကွာသောရှမ္မငယ်ကျေးရွာ အထကကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ ပညာသင်ယူနေရပါသည်။

စီးပွားရေး - အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြပါ သည်။ အဓိကထွက်ကုန်မှာ နှမ်း၊ပြောင်း၊ပဲစဉ်းငုံ၊ဝါ၊ မြေပဲတို့ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများရှိသည်။ မိတ္ထီလာမြို့သည် ကုန်သွယ်ရာတွင် အဓိကကျသော မြို့ဖြစ်သည်။

၂.၃ မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုအခြေအနေ

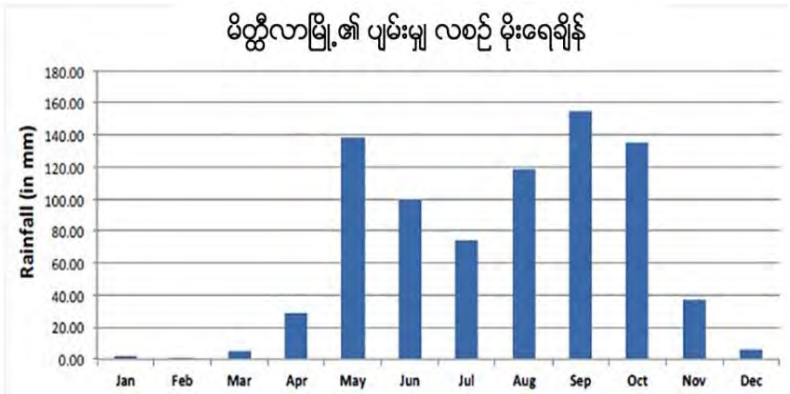
မိတ္ထီလာမြို့နယ်သည် ပုံ (၄) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း မြောက်လတ္တီကျု ၂၀°၅၃'၊ အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၉၅°၅၃' မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၏ ဗဟိုချက်မတွင် တည်ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော ခြောက်သွေ့ဒေသများကဲ့သို့ ၎င်းမြို့သည် အခြားမြို့နယ်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက မိုးရေချိန်ရရှိမှု နည်းပါးသည်။

မိတ္ထီလာမြို့နယ်ရှိ မိုးရေချိန်သည် ခြောက်သွေ့ဒေသရှိ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံကို ဖော်ပြနေသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှ (၈၀၀) မီလီမီတာ အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်တိုင်းတာချက်များမှာ ပုံ (၅) အတိုင်း မေလနှင့် စက်တင်ဘာလများတွင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းခြောက်သွေ့ဒေသရှိမန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးအတိုင်းရှိမိတ္ထီလာမြို့နယ်

ဧပြီလသည် ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၈.၂) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိ၍ အပူဆုံးလ ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာ မြို့တွင် အမြင့်ဆုံးအပူချိန် တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၁၀) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၃) ရက်နေ့၏ (၄၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဖြစ်ပြီး အနိမ့်ဆုံး

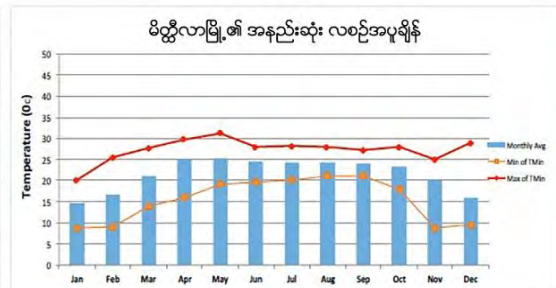
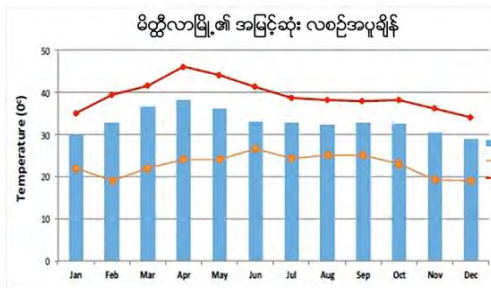

ပုံ၅/မိတ္ထီလာမြို့၏ မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံသည် မေလနှင့် စက်တင်ဘာလတို့တွင် အမြင့်ဆုံးသို့ ရောက်ရှိတတ်သော Bimodal ပုံစံကို ဖော်ပြသည်။ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန် ၈၀၀ မီလီမီတာသာ ရရှိသောကြောင့် မြို့သည် လေ့လာခဲ့သော မြို့နယ်များတွင် မိုးရေချိန် အနည်းဆုံး ရရှိသော မြို့ဖြစ်သည်။

အပူချိန်တိုင်းတာချက်မှာ (၂၀၀၇) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃) ရက်နေ့နှင့် (၁၉၉၂) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၇) ရက်နေ့များ၏ (၁၉) ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို (၁၉၉၄) ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၆) ရက်နေ့တွင် (၁၉.၁၀) ဒီဂရီဆယ်လဆီရပ်ကို

တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။ အအေးဆုံးလများမှာ ပျမ်းမျှ အနိမ့် ဆုံးအပူချိန် (၁၄.၆) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ရှိသော ဇန်နဝါရီလနှင့် ဒီဇင်ဘာလများ ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၈၁-၂၀၁၀) ခုနှစ်များ အတွင်းတွင် တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့သော အအေးဆုံး၊ အပူချိန်များမှာ (၁၉၉၂) ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၆) ရက်နေ့ (၈.၈၀ ဒီဂရီ C)၊ (၁၉၈၁) ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် (၈.၉၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ (၉) ရက်တွင် (၉ ဒီဂရီ C)၊ (၁၉၉၇) ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၂၅) ရက်နှင့် (၁၉၈၃) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၃) ရက်များတွင် (၉.၅၀) ဒီဂရီ C နှင့် (၁၉၉၉) ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၂၇) ရက်နေ့တွင် (၉.၇၀) ဒီဂရီ C ကိုလည်းကောင်း အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

မိတ္ထီလာမြို့တွင်းရှိ ပျမ်းမျှအနည်းဆုံးနှင့် အမြင့်ဆုံးအပူချိန်နှင့် လစဉ်အမြင့်ဆုံး၊ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်များကိုပုံ (၆) တွင်ဖော်ပြထားသည်။

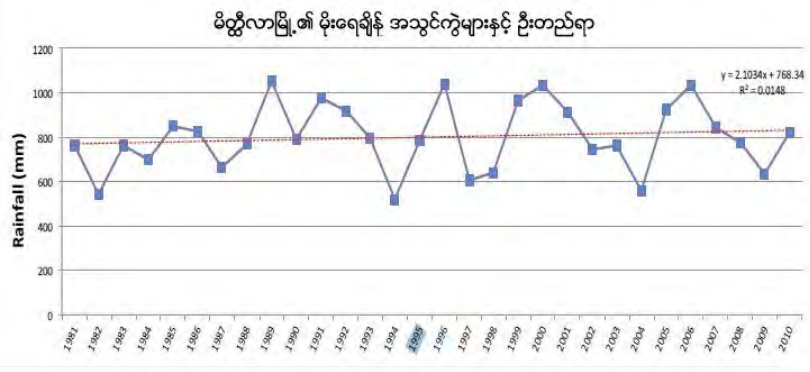

ပုံ၆/မိတ္ထီလာမြို့ လစဉ်ပျမ်းမျှအမြင့်ဆုံး (ပိပုံ) နှင့်အမြင့်ဆုံး(ယာ) အပူချိန်၊ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ အချက်အလက်များကိုစစ်တမ်းကောက်ယူမှုသည် ဧပြီလသည် အပူဆုံးလအဖြစ်ဖော်ပြပြီး အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှနေ အပူချိန်နှင့်ညီအပူချိန်တို့ကိုတိုင်းတာရရှိသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင် နေနှင့်ညီအပူချိန်များအားဖြင့်ဖော်ပြရလျှင် အအေးဆုံးလများမှာ ဇန်နဝါရီနှင့် ဒီဇင်ဘာလများဖြစ်ကြသည်။

၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
 မိုးရာသွန်းမှုအသွင်ကွဲများ၊ လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
 နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်

နှစ်စဉ်-မိုးရေချိန် အမြင့်အသွင်ကွဲများကို မိုးရေချိန်အတက်အကျများဖြင့် မိတ္ထီလာမြို့တွင် တွေ့ရပြီး ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ပုံ (၇) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း (၈၀၀) မီလီမီတာ ရှိလေသည်။ နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း တိုင်းတာချက်များအရ (၁၉၉၄)ခုနှစ်သည် အခြောက်သွေဆုံး နှစ်ဖြစ်ပြီး (၅၂၂)မီလီမီတာသာ ရရှိပြီးစိုစွတ်သော (၅၃) ရက်တွင် ရရှိမှုမညီမျှပေ။ ယင်းနှစ်များတွင် ၂၄ နာရီ အတွင်း အမြင့်ဆုံးမိုးရွာသွန်းမှုမှာ ဇွန်လ(၁၁)ရက်တွင် (၄၁) မီလီမီတာ၊ ဩဂုတ်လ(၆)ရက်တွင် (၄၁မီလီမီတာ)၊ မေလ (၃၀) ရက်တွင် (၃၂မီလီမီတာ)နှင့် မေလ ၂၈ ရက်တွင် (၂၉မီလီမီတာ) တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ ကျန်သောစိုစွတ်ရက်များမှာ (၂၀)မီလီမီတာ အောက်တွင်သာ တိုင်းတာ မှတ်သား ရရှိသည်။

အခြားတစ်ဘက်တွင် (၁၉၈၉) ခုနှစ်တွင် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ် အဖြစ် မိုးရေချိန် (၁၀၅၃) မီလီ မီတာကို တိုင်းတာမှတ်သားရ သည်။ ယင်းနှစ်တွင် (၂၄)နာရီ အတွင်း မိုးအလွန်အကဲ ရွာသွန်းမှုကို မေလ (၁၃)ရက် နေ့တွင် (၁၉၄ မီလီမီတာ) နှင့် ဇူလိုင်လ ၁၂ ရက်နေ့တွင် (၁၁၄ မီလီမီတာ) အဖြစ် တိုင်းတာ မှတ်သားမိသည်။ အခြားသောတိုင်းတာ

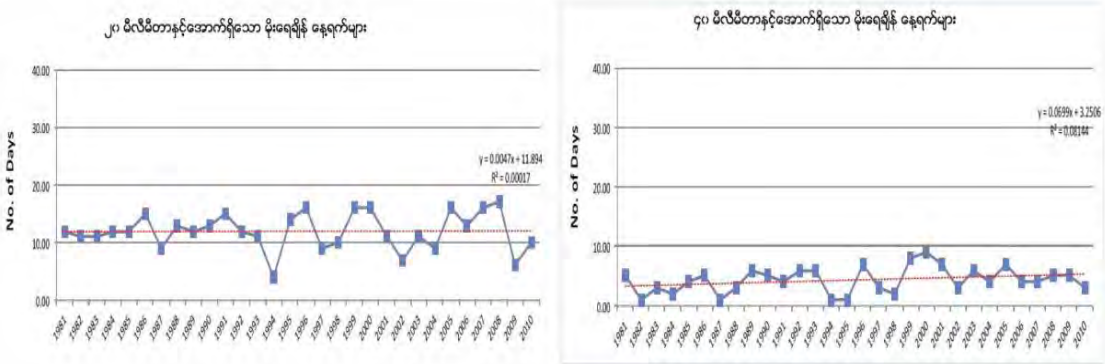

ပုံ ၇။ မိတ္ထီလာမြို့ ၏ ၁၉၈၁-၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများ။ အချက်အလက်များသည် နှစ် (၃၀) အတွင်း နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အသွင်ကွဲများကို ဖော်ပြသည်။ အခြောက်သွေဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်နှင့် အစိုစွတ်ဆုံးနှစ်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်မှာ ၈၀၀ မီလီမီတာခန့်ရှိသည်။

မှတ်သားမိသည့် ၂၄ နာရီအတွင်း မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ အောက်တိုဘာလ(၇)ရက်တွင် (၆၃မီလီမီတာ)၊ ဩဂုတ်လ(၂၆)ရက်တွင် (၆၀မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၉) ရက်တွင် (၅၅မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ(၁၈)ရက်တွင် (၅၁မီလီမီတာ)၊ ဧပြီလ(၃၀)ရက်တွင် (၃၈မီလီမီတာ) ဇွန်လ(၁)ရက်နေ့တွင် (၃၀မီလီမီတာ) အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်တွင် (၂၇မီလီမီတာ)နှင့် အောက်တိုဘာ(၂၃)ရက်တွင် (၂၆မီလီမီတာ)၊ စက်တင်ဘာလ (၁၀)ရက်တွင် ၂၁ မီလီမီတာနှင့် ဩဂုတ်လ(၂၁)ရက်တွင် (၂၀မီလီမီတာ) တို့အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောမိုးရွာသွန်းမှုများမှာ (၂၀) မီလီမီတာ အောက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိတ္ထီလာမြို့၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်မှာ မြင့်မားလာကြောင်းတွေ့ရသည်။ ပျမ်းမျှမိုးရေချိန် အထက်နှင့်အောက် တူညီစွာရှိသော နှစ်များလည်းရှိသည်ဖြစ်ရာ ကောင်းကျိုးဖြစ်စေသည့် ထူးခြားမိုးရေချိန်ကို (၁၉၈၉)

ခုနှစ်တွင် (၁၀၅၃မီလီမီတာ)၊ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၄၃မီလီမီတာ)၊ ၂၀၀၆ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၇မီလီမီတာ) နှင့် ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် (၁၀၃၃မီလီမီတာ) ကို အသီးသီးတိုင်းတာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်။

အသေးစိတ်ဆန်းစစ်မှုများ၏ လွန်ကဲမိုးရေချိန်များသည် (၂၀) မီလီမီတာနှင့် (၄၀)မီလီမီတာကြားတွင် အနည်းငယ်မြင့်တက်လာကြောင်း တွေ့ရသည်။

ပုံ ၈ ၊ ၂၀ မီလီမီတာနှင့်အောက် နှင့် ၄၀မီလီမီတာနှင့်အောက်မိုးရေချိန်များ သည်မိတ္ထီလာမြို့၏ အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ကြောင်းအနည်ငယ်ဖော်ပြသည်။

နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်းတွင် မိတ္ထီလာမြို့တွင်(၂၄)နာရီအတွင်းတွင် မိုးရေချိန်၄၀မီလီမီတာ >ရှိ အကြိမ်ပေါင်း(၁၃၀) လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းအချက်များမှ မိုးရေချိန် (၉) ခုမှာ(၂၄)နာရီအတွင်း (၁၀၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သည်။ (၁၉၈၉ခုနှစ် မေလ၁၃ရက်နေ့တွင် (၁၉၄)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၃)ခုနှစ်မေလ(၂၃)ရက်နေ့တွင်(၁၈၀)မီလီမီတာ၊ (၂၀၀၁)ခုနှစ်၊ဇွန်လ(၂)ရက်နေ့တွင် (၁၂၁)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၉)ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင်နှင့် (၂၀၀၆)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၁၄)မီလီမီတာ၊ (၁၉၈၇)ခုနှစ် ဩဂုတ်လ(၂၄)ရက်နေ့တွင် (၁၀၂)မီလီမီတာနှင့် (၂၀၀၂)ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် (၁၀၁မီလီမီတာ)တို့ အသီးသီးဖြစ်ကြသည်။

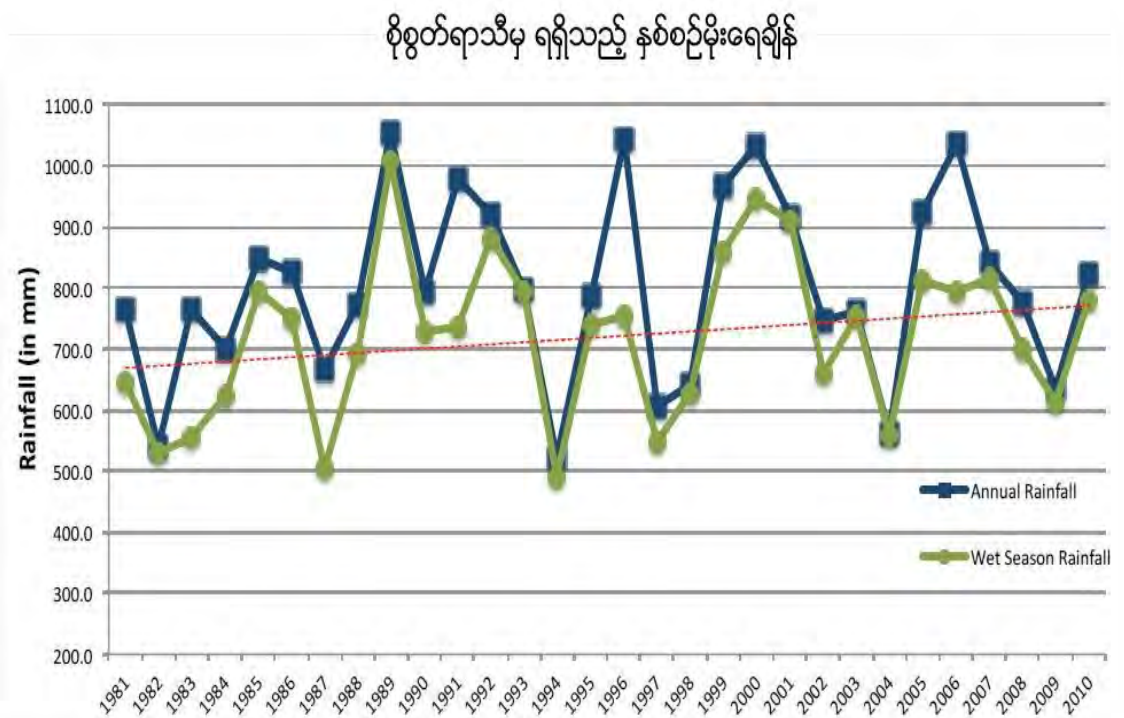
ဇယား ၂၊မိတ္ထီလာမြို့ရှိခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်းလွန်ကဲမိုးရေချိန်ဖြစ်ရပ်များ	
၂၄-နာရီလွန်ကဲမိုးရေချိန်	တိုင်းတာသည့်ရက်စွဲများ
၁၀၄မီလီမီတာ	၁၉၉၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၃ရက်
၆၆မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၄ရက်
၅၆မီလီမီတာ	၁၉၈၁ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၂၁
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၅မီလီမီတာ	၁၉၈၈ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၁၉
၅၀မီလီမီတာ	၁၉၉၆ခုနှစ်၊နိုဝင်ဘာလ၂၃
၄၇မီလီမီတာ	၂၀၀၆ခုနှစ်၊ဇူလိုင်လ၉ရက်
၄၃မီလီမီတာ	၂၀၀၈ခုနှစ်မတ်လ၂၆ရက်
၄၁မီလီမီတာ	၁၉၈၄နိုဝင်ဘာလ၂ရက်

(၁၀၀)မီလီမီတာထက်ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်အများစုသည် စိုစွတ်ရာသီအတွင်း ဖြစ်ကြကြောင်းကို သတိပြုသင့်သည်။ သို့ရာတွင်(၂၄)နာရီအတွင်း(၁၀၀) မီလီမီတာ ရောက်ရှိသော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များကိုလည်း နိဝင်ဘာလတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ဇယား (၂) တွင် ယင်းအချက်အလက်များနှင့် အခြားသော(၄၀)မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သော လွန်ကဲမိုးရေချိန်များ မိတ္ထီလာမြို့၏ ခြောက်သွေ့ရာသီအတွင်း တိုင်းတာရရှိမှုများကို ဖော်ပြထားသည်။

စိုစွတ်၍ ခြောက်သွေ့မိုးရေချိန်

ပျမ်းမျှအားဖြင့် မိတ္ထီလာ၏ နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်(၉၀%)မှာ စိုစွတ်ရာသီမိုးရေချိန်များဖြစ်သော်လည်း တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ်ကွာဟမှုများသည် သိသာထင်ရှားလာသည်။ နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်အရ (၁၉၉၉)ခုနှစ်၏စိုစွတ်ရာသီတွင် မိုးရေချိန်အနည်းဆုံးတိုင်းတာမှတ်သားရသည် (၄၉၁မီလီမီတာ) နှင့် (၁၉၈၉)ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည့်မိုးရေချိန်မှာ (၁၀၀၆မီလီမီတာ) ဖြစ်လေသည်။

၂၀၀၄၊ ၁၉၉၃၊ ၂၀၀၁၊ ၂၀၀၃၊ ၁၉၈၂၊ ၁၉၉၈နှင့် ၂၀၀၉ခုနှစ် စိုစွတ်ရာသီတွင် နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်အမြင့်ဆုံး တိုင်းတာမှတ်သားရရှိသည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်း ခြောက်သွေ့ရာသီ မိုးရေချိန်မှာ (၂မီလီမီတာ-၂၀မီလီမီတာသာ) ဖြစ်လေသည်။

ပုံ ၉၊ မိတ္ထီလာမြို့ရှိ စိုစွတ်ရာသီမှ ရရှိသည့် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်

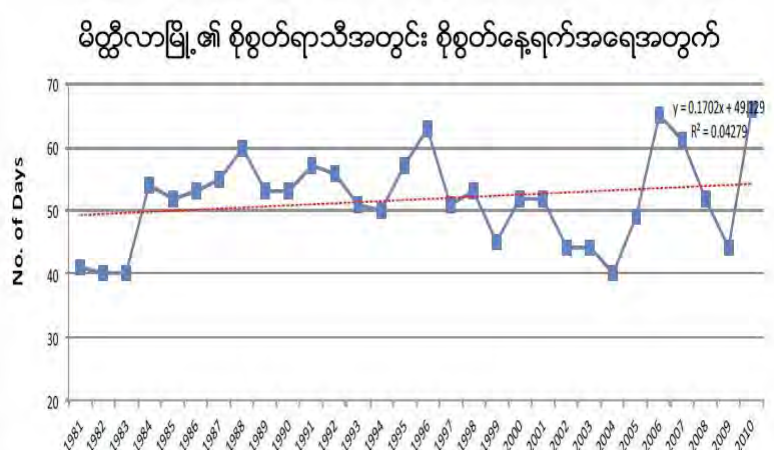
၁၉၉၆၊ ၁၉၉၁၊ ၂၀၀၆နှင့် ၁၉၈၃ခုနှစ်များအတွင်းတွင် စိုစွတ်ရာသီနှင့်နှစ်စဉ်မိုးရေချိန်ရာသီအတွင်း အမြင့်ဆုံးအမှတ်သို့ရောက်ရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်သားနိုင်သည်။ ယင်းနှစ်များအတွင်းတွင် ခြောက်သွေ့ရာသီသည် (၂၀၀) မီလီမီတာထက်ကျော်သော မိုးရေချိန်ကို ရရှိစေသောကြောင့် ခြောက်သွေ့လများအတွင်း လွန်ကဲဖြစ်ရပ်များဖြစ်သွားကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

စိုစွတ်လရာသီ၏မိုးရေချိန်သည် အမြင့်ဘက်ကို ဦးတည်သွားနေကြောင်းဖော်ပြနေသည်။ နှစ်ပေါင်း (၁၇)နှစ်အတွင်း စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်မှတ်သားမှုများသည် စိုစွတ်ရာသီ၏ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်ထက် ကျော်လွန်နေသည်။ ထူးခြားစွာဖြင့် ပိုမိုစိုစွတ်သော စိုစွတ်ရာသီများကို ၁၉၈၉တွင် ၁၀၀မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၀ခုနှစ်တွင် ၉၄၆မီလီမီတာ၊ ၂၀၀၁တွင် ၉၀၉မီလီမီတာနှင့် ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ၈၈၀မီလီမီတာတို့ကို အသီးသီးမှတ်သားမိသည်။ ယင်းစိုစွတ်ရာသီများ အတွင်းတွင် လွန်ကဲမိုးရေချိန် များကိုလည်း မှတ်သားရရှိသည်။

သို့ရာတွင် စိုစွတ်ရာသီ၏ မိုးရေချိန်သည် ပျမ်းမျှ မိုးရေချိန်အောက် ရှိလျှင်ပင် ယင်းရာသီ အတွင်းတွင် ၂၀၀၂ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၃၁ရက်နေ့တွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက် ကျော်လွန်သောမိုးရေချိန်များကို တိုင်းတာ မှတ်သားရရှိသည်။ ဒုတိယအခြောက်အသွေ့ဆုံး ရာသီမှာ (၁၉၈၇) ခုနှစ်ဩဂုတ်လတွင် ၁၀၀မီလီမီတာထက်ကျော်လွန် သည့် လွန်ကဲမိုးရေချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားခဲ့ရသည်။

စိုစွတ်ရာသီဥတုအတွင်း စိုစွတ်နေ့ရက်များသည် အတက်ဘက်ကို ဦးတည်နေကြောင်း ပြသနေသည်။ (ပုံ၁၀) ။နှစ်စဉ်စိုစွတ်နေ့ရက် (၅၂)ရက်ခန့်ပျမ်းမျှဖြစ်ပြီး (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် အများဆုံး နေ့ရက်များအဖြစ် (၆၆)ရက်(၂၀၀၆)ခုနှစ်တွင် (၆၅) ရက်၊ (၁၉၉၆)ခုနှစ်တွင် (၆၃)ရက်နှင့် (၂၀၀၇)ခုနှစ်တွင် (၆၁)ရက်နှင့် (၁၉၈၈)ခုနှစ်တွင် (၆၀)ရက် အသီးသီး တွေ့ရှိကြသည်။

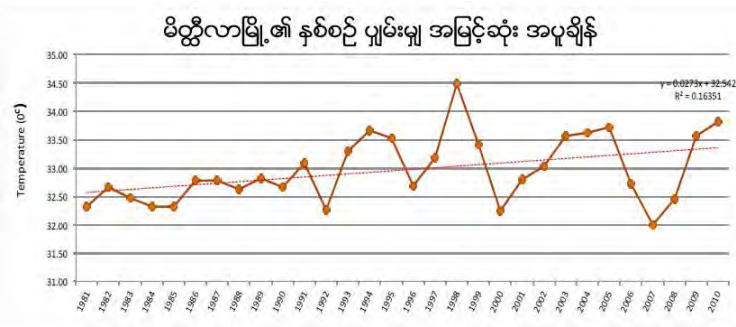
အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေမှုသည် နှစ်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း စိုစွတ်သောရက်များမှာ (၅၂)ရက်နှင့်အထက်ရှိခဲ့ပြီး(၁၂)ရက်သာလျှင်(၅၁) မီလီမီတာနှင့် အောက်တွင်တိုင်းတာ ရရှိခဲ့သည်။

ပုံ ၁၀၊ စိုစွတ်ရာသီအတွင်း မိတ္ထီလာမြို့၏ တစ်နှစ်အတွင်း အသွင်ကွဲမှုဖြင့်သော စိုစွတ် နေ့ရက် အရေအတွက်များ။ စိုစွတ်နေ့ရက်အရေအတွက်များသည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ပြသသည်။

**၂.၄ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်ဖိစီးမှုများ (shocks and stresses)
အပူချိန်အမျိုးအကွဲများ၊လွန်ကဲမှုများနှင့်ဦးတည်ရာ
အမြင့်ဆုံးအပူချိန်**

မိတ္ထီလာမြို့တွင် လေ့လာမှတ်သားခဲ့သော အပူဆုံးအချိန်သည် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန်(၃၃) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်လေသည်။ (ပုံ၁၁)သည် ဒေသအတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်အမြင့်ဆုံး အမျိုးအကွဲများကို ၁၉၉၈ခုနှစ် အပူဆုံးနေ့ရက်များဖြင့် ဖော်ပြထားပြီး နှစ်စဉ်အပူချိန် (၃၄.၄၉)ဒီဂရီဆယ်လ်ဆီရပ် ပျမ်းမျှအပူချိန်ကို တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် နှစ်စဉ်ပျမ်းမျှအပူချိန် (၃၃.၈၂)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်သည် ၎င်းကာလများအတွင်းတွင် ဒုတိယအပူဆုံးအချိန်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

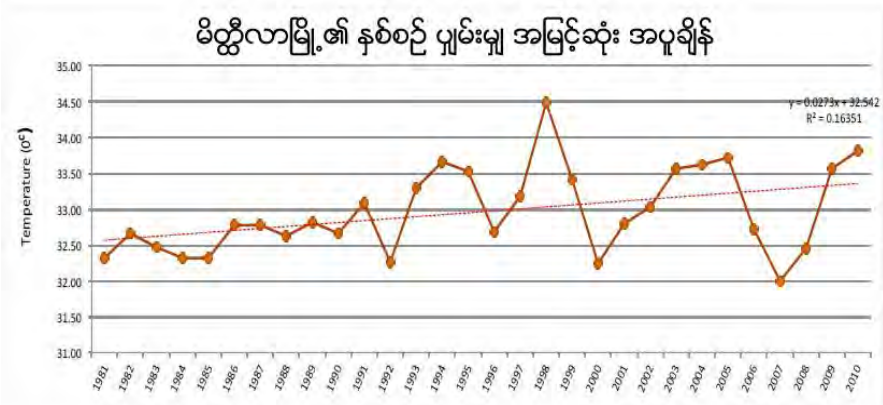
ပုံ ၁၁။ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနှေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

(၂၀၀၈)ခုနှစ်တွင်ရက်ပေါင်း (၂၄၇) ရက်သည် ပျမ်းမျှ အပူချိန်၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ယင်းမှ (၂၇)ရက်သည်နေ့ အပူချိန် ၄၀နှင့်အထက် တိုင်းတာမှတ်သား ရရှိသည်။ ၎င်းနှစ်အတွင်း တိုင်းတာမိသည့် အမြင့်ဆုံး နေ့အပူချိန်မှာ (၄၃.၂၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ (၁၃ဇူလိုင်) လသည်နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်းတွင် အပူဆုံးနေ့အဖြစ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။ အခြားသောအပူချိန်များမှာ ၄၄ဒီဂရီဆယ်စီးရပ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက်)၊ ၄၃.၅၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၈ရက်)၊ ၄၃.၂၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၁၉၉၈ခုနှစ် မေလ၁၀ရက်) များဖြစ်ကြပြီး ၄၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၅) ကြိမ်တိုင်းတာမှတ်သားရပြီး၎င်းမှ (၄) ကြိမ်မှာ ၂၀၁၀အတွင်းဖြစ်သည်။ (၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ၁၇ရက်၊ နှင့်၂၀၁၀ခုနှစ် ဇူလိုင်၂၅၊ မေ၁၃၊ ၁၅၊နှင့်၁၇ရက်များ ဖြစ်ကြသည်)

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေကာမူ ၂၀၀၈ခုနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်ရက်ပေါင်း (၁၇၆)ရက်သာလျှင် အမြင့်ဆုံးပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်ပြီး(၃၉)ရက်သည် အပူချိန်(၄၀) ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အထက်ရှိကြောင်း မှတ်သားရသည်။ (မတ်လ၊ဇူလိုင်လနှင့်မေလ) တို့ဖြစ်ပြီး ရက်ပေါင်း(၁၁၂)ရက်သာလျှင် ပျမ်းမျှအပူချိန် ၃၃ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်နှင့် အောက်တွင် မှတ်သားရသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ (၂၁)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် ဖြစ်သည်။

ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်ရွေ့လျား နေကြောင်းထင်ရှား နေပြီး နှစ်ပေါင်း(၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် မြင့်မားလာကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် သာမန်အားဖြင့်

ပုံ ၁၁၊ မိတ္ထီလာမြို့၏ ပျမ်းမျှ အမြင့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဖော်ပြထားသည်။ အပူနွေးဆုံး နေ့ရက်များမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အအေးဆုံး အပူချိန်မှာ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ဖြစ်သည်။

ညနေ၆နာရီမိနစ်မှ နံနက်၆နာရီ၃၀အထိ တိုင်းတာရရှိသော ညအပူချိန်ကို အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ပုံ(၁၂)သည် မိတ္ထီလာမြို့၏ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် အမျိုးအကွဲများကို ဖော်ပြပြီး ပျမ်းမျှအပူချိန်မှာ(၂၁.၆၀)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ဝန်းကျင် ရှိလေးသည်။ ၁၉၉၁ခုနှစ် ညအပူချိန်သည် (၂၀.၄၆)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အအေးဆုံးအဖြစ်တိုင်းတာရရှိသည်။ သို့ရာတွင် အပူဆုံးပျမ်းမျှညအပူချိန်မှာ (၂၀၁၀)ခုနှစ်တွင် (၂၂.၆၅ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) နှင့် ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် (၂၂.၃၉ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) တို့ဖြစ်ကြသည်။ (၁၉၉၁)ခုနှစ်တွင် ညပေါင်း (၂၅၀) မှာ ပျမ်းမျှအပူချိန်ထက် ပို၍ပူနွေးပြီး ၎င်းတို့မှညပေါင်း (၁၁၈) ညသည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် (၂၅)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ဤနှစ်များအတွင်းအပူနွေးဆုံးညများမှာ မေလ၁၁ (၃၀.၇၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်)၊ ဥပမာအားဖြင့် ညအပူချိန်၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်ထက် ကျော်လွန်သည်။ ညပေါင်း ၂၄၂ညသည် ပျမ်းမျှအနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ထက် ကျော်လွန်သည်။ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တိုင်းတာမှတ်သားရသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် အပူနွေးဆုံးညမှာ ၂၀၁၀ခုနှစ်မေလ၁၄ရက် (၃၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်) ဖြစ်သည်။ စုစုပေါင်း (၆) သည် အနိမ့်ဆုံးအပူချိန် ၃၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် အဖြစ် တိုင်းတာရမိပြီး အားလုံးမှာ မေလအတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်အတွက် အနိမ့်ဆုံးညအပူချိန်ကို ဇန်နဝါရီလ၃ရက်နေ့တွင် ၁၁.၁၀ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အဖြစ် မှတ်သားရသည်။

အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်သည် အတက်ဘက်သို့ ဦးတည်နေကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ၎င်းမှာ နှစ်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း ပျမ်းမျှထက် ပို၍ပူနွေးသော ညများကိုကြုံတွေ့ခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။

၃။ ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း၏ ရလဒ်များ

၃.၁ ကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ် သမိုင်းကြောင်း

ဝါရုံစုကျေးရွာ ဘေးအန္တရာယ်သမိုင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

စဉ်	ဘေးအန္တရာယ် ရာသီဥတုဆိုးရွားမှု	နှစ်	ခုနှစ်	ထိခိုက်လွယ်မှု	ဖြေရှင်းခဲ့သည့် နည်းလမ်းများ
၁။	မိုးခေါင်းခြင်း	၁၃၃၆		သီးနှံတွေ့မျိုးဆုံး၊ နွားစာ၊ လူစာ ရှားပါး၊ လူများရောဂါကျရောက်	အခြားဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင် ရ၊ သစ်ရွက်တွေ ခုတ်၊ ကျွေးရ၊ မြက်၊ ခါးဥတွေပေါက်ကျွေး
၂။	မီးလောင်ခြင်း	၁၃၄၄		အိမ်(၄)အိမ်ပျက်စီး၊ လူတစ်ဦး စိတ်ထိခိုက်သွားရတယ်။	ကိုယ်ထူကိုယ်ထဖြေရှင်းခဲ့ရ၊ ရပ်ရွာမှ ပိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ပေးခဲ့ရ
၃။	ဆန်ဈေးကြီးခြင်း	၁၉၈၈		တစ်ရွာလုံးအစားအစာ ရှားပါး၊ ဆန်ဝယ်လို့မရ	ပြောင်းဖူးကြမ်း၊ ပြောင်း၊ နမ်းဖတ်ပြုတ်၊ မိုးမိဆန် စသည်တို့ကို စားခဲ့ရတယ်။
၄။	အရေးပြားရောဂါ	၁၉၈၅		တစ်ရွာလုံးဖြစ်ပွား	ဆေးမြီးတိုဖြင့်သာ ကုသခဲ့ရ
၅။	မျက်စိနားခြင်း	၁၉၈၆		တစ်ရွာလုံးဖြစ်ပွား	ဆေးမြီးတိုဖြင့်သာ ကုသခဲ့ရ
၆။	ဆည်လုပ်ခြင်း	၂၀၀၇		ယာမြေများဆုံးရှုံးခဲ့ရ၊ ၇၅ ဧကခန့် စိုက်ပျိုးပြီးသား သီးနှံများ ပျက်စီး ခဲ့ရ ၃ အိမ်အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ဖြစ်သွား တယ်။ စာသင်ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီး ကျောင်းများရွှေ့ပြောင်းရတယ်	ပြင်ပသို့ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်စားသောက် ရခြင်း၊ ကျောင်းသားများကျောင်းမနေနိုင် တော့ဘဲ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရခြင်း
၇။	မိုးခေါင်းခြင်း၊ အပူချိန်မြင့်မား ခြင်း	၂၀၁၀		သီးနှံများပျက်စီးခြင်း၊ အစာရေစာ များရှားပါးခြင်း၊ မြေဆီလွှာများ ပျက်စီးခြင်း	တိရစ္ဆာန်များရောင်း၍ စားဝတ်နေရေး ပြောင်းခဲ့ရခြင်း
၈။	ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း	၂၀၁၅		တိရစ္ဆာန်များ သေကြေပျက်စီးခြင်း၊ ဆိတ် (၂၅)ကောင်ခန့် သေဆုံး ခြင်း။	တိမွေးကုမရှိ၍ ဆေးမကုခဲ့ရခြင်း
၉။	အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း	၂၀၁၆		အပူချိန်အလွန်ပြင်းသောကြောင့် သောက်ရေရှားပါးခြင်း၊ လူ(၄)ဦး ဆေးရုံတက်ရခြင်း	ကိုယ်ထူကိုယ်ထဆေးရုံသို့ သွားရောက် ကုသရခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဝါးရုံစုကျေးရွာသည် မိတ္ထီလာမြို့နယ်၊ ရှမ္မငယ်အုပ်စုအတွင်း တည်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာ တည်ချိန်မှစတင်၍ ထူးခြားဖြစ်စဉ် (၉)ခုရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ မိုးခေါင်းခြင်း၊ မီးလောင်ခြင်း၊ ဆန်ဈေးကြီးခြင်း၊ အရေးပြားရောဂါဖြစ်ပွား ခြင်း ၊မျက်စိနားခြင်း၊ ဆည်လုပ်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

မိုးခေါင်ခြင်းကို (၁၃၆၆) ခုနှစ်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ပါသည်။ မိုးခေါင်ခြင်းကြောင့် သီးနှံများ မျိုးဆုံးခြင်း၊ နွားစား၊ လူစားရှားပါးခြင်း၊ လူများရောဂါကျရောက်ခြင်းတို့ကို ခံစားခဲ့ရသည်။ အခြား ဒေသသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ ပြင်ပသို့အလုပ်လုပ်ရခြင်းတို့လည်း ရှိပါသည်။ နွားစားအတွက် သစ်ရွက်များခုတ်ကျွေးရခြင်း၊ မြက်ခါးဥများ ပေါက်ကျွေးရခြင်းများရှိသည်။

၁၃၄၄ ခုနှစ်တွင် ရွာထဲ၌ မီးလောင်ခြင်းကို ကြုံတွေ့ရသည်။ မီးလောင်မှုကြောင့် အိမ် (၄)အိမ်ပျက်စီးဆုံးရှုံး ခဲ့ရသည်။ မီးကိုမြင်၍ လူတစ်ဦးစိတ်ဖောက်ပြန်သွားရသည်။ သို့သော် ရပ်ရွာမှ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ဖြေရှင်းခဲ့ရသည်။ ရပ်ရွာမှ ပိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ပေးခဲ့ရသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ဆန်ဈေးကြီးခြင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ တစ်ရွာလုံး အစားအစာရှားပါး ခဲ့သည်။ စားဝတ် နေရေး ကြပ်တည်းနေခဲ့သည်။ ဆန်ဝယ်၍ မရပေ။ ပြောင်းဖူးကြမ်းပြောင်း၊ နှမ်းဖတ်ပြုတ်၊ မိုးမိဆန် စသည်တို့ကို စားခဲ့ရသည်။

အရေပြားရောဂါများလည်း တစ်ရွာလုံးဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ကျေးလက်ဆေး ပေးခန်း မရှိသောကြောင့် ပြင်ပရှိ ဆေးမြီးတိုဖြင့်သာ ကုသခဲ့ရသည်။ မျက်စိ နာခြင်းကို ၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ သည်။ တစ်ရွာလုံးဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဆေးမြီးတိုဖြင့်သာ ကုသခဲ့ရသည်။

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ဆည်တည်ခြင်းကြောင့် ယာမြေများဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ယာမြေ ၇၅ ဧကခန့် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ စိုက်ပျိုးထားသော သီးနှံခင်းများလည်း ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ဆည်ဧရိယာအတွင်းတွင် ရှိသော အိမ်(၃)အိမ် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။ စာသင်ကျောင်းနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများလည်း ရွှေ့ပေးခဲ့ရသည်။ ယာမြေများမရှိသောကြောင့် ပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်စားသောက်ခဲ့ရသည်။ ကျောင်းသားများ ကျောင်းထွက်လိုက်ရ၍ ပြင်ပသို့ ထွက်လုပ်ရ သည်။

မိုးခေါင်ခြင်းကြောင့် သီးနှံများပျက်စီးခြင်း၊ အစားအစာရှားပါးခြင်း၊ မြေဆီလွှာများပျက်စီး ခြင်းကို ကြုံတွေ့ ခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၀ တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ တိရစ္ဆာန်များကိုရောင်း၍ စားဝတ်နေ ရေးကို ဖြေရှင်းခဲ့ရသည်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် တိရစ္ဆာန်များ သေကြေပျက်စီးခြင်းများရှိသည်။ ဆိတ် (၂၅)ကောင်ခန့် ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ တိမွေးကုဆရာမရှိ၍ ဆေးကုသမှုမရှိခဲ့ပေ။

၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ အပူချိန်အလွန်ပြင်းသော ကြောင့် သောက်ရေ များရှားပါးခြင်း၊ အရိပ်ခိုစရာနေရာ ရှားပါးခြင်းကို ကြုံတွေ့နေရသည်။ လူ(၄)ဦးခန့် ဆေးရုံတက်ခဲ့ရသည်။ ကိုယ်ထူ ကိုယ်ထ ဖြေရှင်းခဲ့ရသည်။

ဝါနှင့် ငရုတ်ကို နယုန်၊ ဝါဆိုလတို့တွင် အဓိကစိုက်ပျိုးသည်။ ဝါခေါင်တွင် ပေါင်းထိုး၍ တော်သလင်းလတို့ တွင် ဆေးဖျန်းပါသည်။ သီတင်းကျွတ်မှ တန်ဆောင်မုန်းလတို့တွင် ရိတ်သိမ်းပါသည်။ တစ်နှစ်ဝင်ငွေ (၁၇၀၀၀၀)ခန့် ရရှိသည်။ အမျိုးသမီး ဦးဆောင်မိသားစုမှ (၅)ဦးခန့် စိုက်ပျိုးသည်။ အိမ်ထောင်စု (၃၀)ခန့် စိုက်ပျိုး သည်။ အဓိကပြဿနာမှာ ပိုးကျခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပဲကို နှမ်းပြီးချိန်တွင် စိုက်ပျိုးပါသည်။ အဓိကပြဿနာမှာ ပိုးကျခြင်း၊ ရာသီဥတုမမှန်ကန်ခြင်းကို ကြုံတွေ့နေရသည်။ ခရမ်းချဉ်ကို ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လတို့တွင် စိုက်ပျိုးသည်။ တစ်နှစ်တွင် ဝင်ငွေ (၁၀၀၀၀၀) ခန့် ရရှိပါသည်။

မွေးမြူရေးတွင် ဆိတ်၊ ကြက်၊ ဝက်တို့ကို မွေးမြူပါသည်။ နွားကိုခိုင်းရန်အတွက်သာ မွေးမြူပါသည်။ တစ်နှစ်ပတ်လုံး မွေးမြူပါသည်။ ဆိတ်၊ ဝက်တို့ကိုလည်း မွေးမြူပါသည်။ အဓိကပြဿနာများမှာ အစားအစာ ရှားပါး ခြင်း၊ ခွာနာလျှာနာရောဂါဖြစ်ပွားခြင်း၊ အအေးပတ်ခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

ဝမ်းစာရှားပါးမှုများမှာ ဝါခေါင်၊ တော်သလင်း၊ သီတင်းကျွတ်လတို့တွင်သာ ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ ကျန်လများတွင် ရှားပါးပါသည်။ ကဆုန်၊ နယုန်၊ ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လတို့တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်လောက်ပါသည်။ ကျန်လများတွင် မလုံ လောက်ပေ။ အဓိကပြဿနာမှာ မိုးလေဝသမမှန်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တန်ခူး၊ ကဆုန်လတွင် လေတိုက်ခတ်ခြင်း၊ လေထန်ခြင်းများရှိပါသည်။ နတ်တော်၊ ပြာသို့လတို့တွင် အအေးလွန်ကဲခြင်း၊ တပေါင်း၊ တန်ခူးလတို့တွင် အပူလွန်ကဲခြင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

တိရစ္ဆာန်များရောဂါကျရောက်ခြင်းမှာ ခွာနာလျှာနာရောဂါကျရောက်ခြင်းကို တန်ခူး၊ ကဆုန်လတို့တွင် ဖြစ်ပွားတတ်ပါသည်။ နတ်တော်၊ ပြာသို့လတို့တွင် အအေးမိခြင်းများဖြစ်တတ်ပါသည်။ တပေါင်း၊ တန်ခူးလတို့တွင် ခွာနာလျှာနာရောဂါများဖြစ်တတ်ပါသည်။ လူများ ရောဂါကျရောက်မှုမှာ တပေါင်း၊ တန်ခူးလတို့တွင် ဝမ်းရောဂါကျ ရောက်တတ်ပါသည်။ နတ်တော်၊ ပြာသို့လတို့တွင် အအေးမိခြင်းများ ဖြစ်တတ်ပါသည်။

ဝင်ငွေများသောလများမှာ ဝါခေါင်၊ နတ်တော်လများဖြစ်၍ ထွက်ငွေများသော လများမှာ ကဆုန်၊ တန်ခူးလများဖြစ်ပါသည်။ အားလပ်သောလများမှာ တပေါင်း၊ တန်ခူးလများဖြစ်ပြီး ကဆုန်၊ နတ်တော်လတို့တွင် အလုပ်ရှုတ်ပါသည်။

ရွာသည် မိတ္ထီလာ - ကျောက်ပန်းတောင်းလမ်းမကြီးနှင့် (၃)မိုင်ခန့်ကွာဝေးပါသည်။ မိုးရွာတွင် သွားလာရန် ခက်ခဲပါသည်။ ရွာထဲရှိ လမ်းများမှာ နွေရာသီနှင့် ဆောင်းရာသီတွင် သဲမြေ ဖြစ်သောကြောင့် သွားလာ၍ မရပါ။ ပြင်ပကျေးရွာများနှင့် ဆက်ထားသောလမ်းများမှာလည်း မိုးတွင်းတွင် သွားလာရန်ခက်ခဲခြင်း၊ လမ်းကျဉ်းခြင်းများ ရှိပါသည်။ အဓိကပြဿနာမှာ မြေလမ်း ဖြစ်ခြင်း၊ လမ်းကျဉ်းခြင်း၊ လမ်းအတည်အကျမရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အခြေခံပညာမူလတန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းရှိပါသည်။ ယင်လုံအိမ်သာမရှိပါ။ ဆရာ/မများ အတွက်သာ တစ်လုံးရှိပါသည်။ အလယ်တန်းပညာကို ရှုမ္မငယ်သို့သွားသင်ရပါသည်။ ၂ မိုင်ခန့်ကွာ ဝေးပါသည်။ အထက်တန်း ပညာကို ဆယ်ဘိုသို့ သွားသင်ရပါသည်။ ငါးရုံစုကျေးရွာတွင် စာကြည့် တိုက်မရှိပါ။ မူကြိုကျောင်းလည်း မရှိပါ။ အဓိကပြဿနာမှာလမ်းမကောင်းခြင်း၊ မိုးရွာသီတွင် သွား လာရန် ခက်ခဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆေးပေးခန်းလည်း မရှိပါ။ ရှုမ္မငယ်ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ကုသရပါသည်။ ရွာတွင် ကျန်းမာ ရေးလုပ်သား(၁)ဦး၊ ကြက်ခြေနီ(၁)ဦးရှိပါသည်။ နှစ်စဉ် ကာကွယ်ဆေးတိုက်ကျေးမှု ရှိပါသည်။ ကျန်းမာရေးအမြင်ဖွင့်မှု အားနည်းသည်။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ရန်ပုံငွေထားရှိမှုမရှိပါ။ လူတိုင်း ယင်လုံအိမ်သာသုံးစွဲပါသည်။

ကျေးရွာအတွင်း မတူညီသောလူမျိုးများ၊ ဘာသာခြားများမရှိပါ။ ရွာ၏သာရေး၊ နာရေးလုပ် ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပါသည်။ အုပ်စုလိုက်ကွဲပြားမှု အနည်းငယ်သာရှိပါသည်။ တစ်ဦး နှင့်တစ်ဦးအမြင်မတူ၍ အပြစ်ဆိုခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို အဓိကလုပ်ကိုင်သည်။ နှမ်း၊ ဝါ၊ ပြောင်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲ၊ ငရုတ်၊ ခရမ်းချဉ်တို့ကို စိုက်ပျိုးသည်။ မွေးမြူရေးတွင် ဆိတ်၊ နွား၊ ကြက်၊ ဝက်တို့ကို မွေးမြူပါသည်။ ထန်းလုပ်ငန်းလည်း ရှိသည်။ တံငါ လုပ်ငန်းလည်း လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ငါးရုံစုကျေးရွာတွင် အရင်းအမြစ်ရှားပါးပါသည်။ လူတိုင်းအရင်းအမြစ်ကို လက်လှမ်းမီသုံးစွဲ ခွင့်မရှိပါ။ ချမ်းသာသောသူများမှ အရင်းအမြစ်ကို ပိုမိုပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပါသည်။ အရင်းအမြစ်အပေါ် လက် လှမ်းမီ သုံးစွဲမှုမရှိသော်လည်း ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းမရှိပါ။

ထိခိုက်လွယ်မှုဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ရပ်ရွာအတွင်းရှိ အဓိကဘေးအန္တရာယ်များမှာ ရွာ၏အနောက်ဘက်၊ တောင်ဘက်တွင် ဆည်ရှိခြင်း၊ မြောက်ဘက်တွင်း ရိုးများရှိခြင်းကြောင့် အမျိုးသမီးများအတွက် လုံခြုံမှုအားနည်းခြင်း၊ ရွာအနောက်ဘက်ပိုင်းသည် ဆည်ဧရိယာအတွင်း ကျရောက်ခြင်းကြောင့် ကလေးများရေနှစ်ခြင်း များ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိခိုက်လွယ်သော နေရာ များမှာ အနောက်ဘက်နှင့် အနောက်တောင် ဘက်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ခိုလှုံရာနေရာမရှိပါ။

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်

ကလေးများအကြိုက်ဆုံးနေရာမှာ ရွာအလယ်ပိုင်းနှင့်အနောက်ပိုင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ မကြိုက်သောအပိုင်းမှာ မြောက်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ရွာမြောက်ဘက်သို့သွားလျှင် ဆည်တို သို့ (၇)မိုင်ခန့် ကွာဝေးသော ဆယ်တိုကျေးရွာ သို့ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးကိစ္စများကို သွားရောက်သင်ကြားရပါသည်။

၃.၄ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဆန်းစစ်ခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာပိုင်ဆိုင်မှုများ	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာပိုင်ဆိုင်မှုများက ဘေးအန္တရာယ်များ ဖိစီးမှုများ ဖြစ်နိုင်သလဲ၊ ဘယ်လိုကူညီနိုင်သလဲ?	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းများအပေါ် ဘေးအန္တရာယ်များ ဘယ်လို ကျရောက်နိုင်သလဲ	ဘယ်လိုအချိန်ဘေးအန္တရာယ်တွေ ဖြစ်နိုင်သလဲ? ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်မလဲ?	ရပ်ရွာအတွင်း ရွေးချယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရရှိနိုင်သလား? (တစ်ခြား) အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလိုက်လေ့ရှိသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ပြောင်း၊ ဝါ၊ ငရုတ်၊ ခရမ်းချဉ်၊ ကြက်သွန်	ရောင်းချပြီး ဝမ်းစာအတွက် ဖြေရှင်းနိုင်	ရာသီဥတုမမှန်၊ မြေဆီလွှာ ပျက်စီး၊ ဈေးနှုန်းမမှန်၊ ပိုးကျ၊ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေး ရှားပါးခြင်း	မိုးဦးနှင့် မိုးနှောင်းမှာ အဖြစ်များ တယ်၊ ပိုးသတ်ဆေးဖျန်း	သက်ငယ် မျိုးကောင်း မျိုးသန့် လိုတယ်။ စိုက်ပျိုးနည်းပညာလို အပ်၊ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော ပဲသီးနှံလိုအပ်
နွား၊ ဆိတ်၊ ဝက်၊ သိုး၊ ကြက်	ရောင်းချပြီး ဝမ်းစာအတွက် ဖြေရှင်းနိုင်	ရောဂါဝင်ခြင်း၊ အစာရေစာရှားပါးခြင်း	သစ်ရွက်များခုတ်ကျွေးခြင်း၊ ဆေးဈေးဘက်ပေးကုသရခြင်း	တိမွေး/ကုသင်တန်းလိုအပ်ခြင်း
လှည်း၊ ဆိုင်ကယ်	ပစ္စည်းများကို အလွယ်တကူ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးနိုင်ခြင်း၊ ဆေးပေးခန်းသို့ အလွယ်တကူ ပို့နိုင်ခြင်း	ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ခြင်း ကြောင့် လမ်းများပျက်စီးခြင်း	ခိုလှုံရာနေရာသို့ အလွယ်တကူ ပို့ဆောင်နိုင်ခြင်း	ခိုင်မာသောလမ်း လိုအပ်ခြင်း

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဝါးရုံစုကျေးရွာရဲ့ အသက်မွေးတဲ့လုပ်ငန်းများကို မေးပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိက လုပ်တယ်။ မွေးမြူရေးလည်း လုပ်တယ်လို့ပြောပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးမှာ နှမ်း၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ပြောင်း၊ ဝါ၊ ငရုတ်၊ ခရမ်းချဉ်၊ ကြက်သွယ်တို့ကို စိုက်ကြောင်းပြောပါတယ်။ ထို့နောက်ဇယားကို ရှင်းပြပါတယ်။ ယင်းလုပ်ငန်းက ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ရင် ဘယ်လိုကူသလဲ မေးသောအခါ ရောင်းချစားသောက်ရန် ဝမ်းစာကိုကူညီကြောင်း ပြောပါတယ်။ ယင်းလုပ်ငန်းအပေါ် ဘယ်လို အန္တရာယ်တွေ ကျတတ်သလဲမေးရာ ရာသီဥတုမမှန်ကန်ကြောင်း၊မြေဆီလွှာပျက်စီး ကြောင်း၊ ဈေးနှုန်းမမှန်ကန်ကြောင်း၊ပိုးကျကြောင်း၊အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာကြောင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးလည်း ရှားပါး ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်အချိန်မှာ ကျရောက်တတ်သလဲ မေးရာ မိုးဦးနှင့် မိုးနှောင်းကာလများ တွင် အဖြစ်များ ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုကာကွယ်သလဲမေးရာ ဆေးဖျန်းပြီး ကာကွယ်ရ ကြောင်းပြောပါတယ်။ ရပ်ရွာ အတွင်း ရာသီဥတုနဲ့ကိုက်ညီတဲ့ မျိုးတွေပြောင်းစိုက်ဖို့ရှိသလားမေးရာ သက်ငယ်မျိုးတွေကို စိုက်ချင်ကြောင်း၊ နည်းပညာလည်းလိုအပ်ကြောင်း၊ ဒေသနှင့်ကိုက်ညီတဲ့

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ပါးရုံစုကျေးရွာတွင် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ ဂေါပကအဖွဲ့၊ တောင်သူ လှည့်ပတ် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့၊ အမျိုးသမီးကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့၊ မိခင်နှင့်ကလေးအဖွဲ့၊ ဆယ်ကျော် သက်အဖွဲ့၊ ကျောင်းကော်မတီအဖွဲ့၊ အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ အမျိုးသားအဖွဲ့၊ မီးသတ်အဖွဲ့၊ အက်ရှင်အေဒ်အဖွဲ့၊ Pact Myanmar အဖွဲ့ (ကျန်းမာရေး ရန်ပုံငွေအဖွဲ့)၊ UNHABITAT မှ အဖွဲ့ ဝင်များ၊ အစိုးရကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအဖွဲ့များထဲမှ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် ရပ်ရွာရဲ့ သာရေး၊ နာရေး၊ Implementation အပိုင်းများတွင် လုပ်ကိုင်ပါသည်။ ဂေါပက အဖွဲ့သည် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် ဆွမ်းချက်၊ ဆွမ်းကပ်နှင့် ဝေယျာဝစ္စများ လုပ်ကိုင်ရပါသည်။ အမျိုး သမီးကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့သည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်စားဝတ်နေရေးနှင့် ပိုက်ဆံစုကြပါသည်။ Pact Myanmar နှင့် ပူးပေါင်း၍ Pact Myanmar မှ ၁၉၀၀၀၀/-ထောက်ပံ့ငွေနှင့် မိခင်ခေါင်း ဆောင်(၄)ယောက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ Pact Myanmar မှ ကျန်းမာရေးလှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေ ရပ်ရွာမိသားစုများမှ ပူးပေါင်းငွေတစ်ဦးလျှင် (၃၀၀၀)နှင့် ထောက်ပံ့ငွေ ၁၉၀၀၀၀/- စုပေါင်း၍ ရပ်ရွာမှ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စီးပွားရေးတွင် အတိုး(၃)ကျပ်၊ (၄)ကျပ် နှင့် ချေးပေးပါသည်။ ထိုမှရရှိသော အတိုးငွေနှင့်အရင်းအား ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်သာ အထောက်အပံ့ပေးခဲ့ပါ သည်။ မိခင်ခေါင်းဆောင် (၄)ယောက်သည် အာဟာရတိုက်ကျွေးခြင်း၊ အလေးချိန်ပေးခြင်း၊ မိခင်များအား ဗဟုသုတမျှဝေခြင်း၊ မွေးစားရင်းများကို ကျန်းမာရေးဌာနနှင့်ပေါင်း၍ လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ဆယ် ကျော်သက်အဖွဲ့ သည် ပုံမှန်အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း၊ စနေနေ့တွင် ရပ်ရွာသန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း၊ ကုသိုလ်လုပ်ခြင်း၊ အစည်းအဝေး ပွဲတက်ရောက်ခြင်းနှင့် အားကစားပြိုင်ပွဲကျင်းပခြင်းများကို ပြုလုပ်ပါသည်။ ကျောင်းကော်မတီအဖွဲ့အနေဖြင့် အသက်မဝင်ဘေးက ကျောင်းကိစ္စရပ်များတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကသာ ဦးဆောင်၍ လုပ်နေရပါသည်။ အမျိုးသမီး အဖွဲ့နှင့် အမျိုးသားအဖွဲ့များ သည် ရပ်ရွာသာရေးနာရေးများတွင် စာရင်းကိုင်ခြင်း၊ လက်ဘက်ရည်တိုက်ခြင်းများကို သာ ပြုလုပ်ပါသည်။ မီးသတ်အဖွဲ့ဝင်များသည် နွေရာသီတွင် မီးဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအတွက် ခရာမှုတ် ခြင်း၊ သတိပေးသံချောင်းခေါက်ခြင်း၊ ဒဏ်ငွေသတ်မှတ်၍ ကောက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပါ သည်။ အက်ရှင်အေဒ်မြန်မာ မှ ထောက်ပံ့ငွေကို စိုက်ပျိုးရေးလှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့အဖြစ် လှည့် ပတ်နေပါသည်။ တစ်ဦးလျှင် (၅၀၀၀၀/-)ကျပ်၊ (၆)လ၊ အတိုး(၃)ကျပ်တို့နှင့် ချေးပေးပါသည်။ UNHABITAT အဖွဲ့သည် ယခင်က လုပ်ဆောင်မှုရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင် အသက်မဝင် တော့ပါ။ ကျေးလက်ဖွံ့ထောက်သည်လည်း စာရင်းသာရှိ၍ လုပ်ဆောင်မှုမရှိပါ။

အဖွဲ့ဝင်များထဲတွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကျန်းမာရေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ သည်သာ ဦးဆောင် ၍ လုပ်ကိုင်ပါသည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ရာအိမ်မှူးနှင့် ဆယ်အိမ်ခေါင်း များသာ အဓိကလုပ်ကိုင်ပါသည်။ ရပ်ရွာလူထုအတွင်းတွင် အာဏာရှိသူများနှင့် လူထုအတွင်း အခက်အခဲအနည်းငယ်ရှိပါသည်။ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင် ရာတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှ ဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ရပ်ရွာမှ ပူးပေါင်းပါဝင်ပေးရပါသည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သည် သာရေးနာရေးတွင်သာ အဓိကလုပ်ကိုင်ပြီး ကျန်အချိန်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အားနည်းပါသည်။ ထိုခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများအတွက် ဦးတည်လုပ်ဆောင်သော အရာများ မရှိပါ။ သို့သော် ကလေးများကတော့ သူတို့ဘာသာလုပ်ဆောင်ကြပါသည်။ ရပ်ရွာတွင် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း တည်ဆောင်မှု မရှိသေး ပါ။ မဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများလည်း မရှိပါ။ မိုးခေါင်ရေရှားပါက တာချီလိတ်သို့သွား၍ မိသားစု စီးပွားရေးကို ဖြေရှင်းကြပါသည်။

အဖွဲ့များ၏ အဓိကဆက်သွယ်ရန်လူနှင့် ဖုန်းနံပါတ်များ

- ၁။ ဦးစိုမြင့် 09-792942499
- ၂။ ဦးအောင်မင်း 09-789496100
- ၃။ ဦးကျော်မင်းနိုင်
- ၄။ ဦးစိုးခိုင် 09-798916321

ပါဝင်ပတ်သက်သူများဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်း (Stakeholders analysis)

ပါဝင်ပတ်သက်သူများ	အဓိကတာဝန်များ
ရပ်ရွာအတွင်းအဖွဲ့အစည်း	
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး	ကျေးရွာအတွင်းရှိ အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးကိစ္စများ၊ ဥပဒေနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ကိစ္စများအတွက် မြို့နယ်အဆင့်ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် တိုက်ရိုက် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်။
ဘုန်းကြီး	သာသနာရေးကိစ္စအပေါ်ကိုဆောင်ရွက်ပါသည်။
ဂေါပကအဖွဲ့	ဘာသာရေးကိစ္စအပေါ်ကို ဂေါပကအဖွဲ့ကလုပ်ဆောင်နေပါသည်။
ဆယ်ကျော်သက်	ဆယ်ကျော်သက်လူငယ်များသဆယ်ကျော်သက်အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ရေးနှင့်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။
အမျိုးသမီးအဖွဲ့	အမျိုး သမီးအဖွဲ့သည် သာရေး၊ နာရေးတွင် ရေခွေးတိုက်ရပါသည်။ ကျောင်းသန်ရှင်းရေးလည်း လုပ်ဆောင်ပါသည်။)
အမျိုးသားအဖွဲ့	အမျိုး သားအဖွဲ့သည် သာရေး၊ နာရေးတွင် ရေခွေးတိုက်ရပါသည်။ ကျောင်းသန်ရှင်းရေးလည်း လုပ်ဆောင်ပါသည်။
ကျောင်းကော်မတီ	ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ရပါသည်။
ကျေးလက်ဖွံ့ထောက်	ကျေးလက်ဖွံ့ထောက်သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကိစ္စများကို လုပ်ဆောင်ပါသည်။
တောင်သူလှည့်ပတ်ရုံပုံငွေ	ကျေးရွာအတွင်းရှိ တောင်သူများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန်အတွက်ဆောင်ရွက်ပါသည်။
ဖျော်ဖြေရေး	တန်ခူးလတွင် ဖျော်ဖြေရေးကိစ္စများလုပ်ဆောင်ကြပြီးကျေးရွာအတွက်ရုံပုံငွေရှာကြပါသည်။
မိခင်နှင့်ကလေး	ရပ်ရွာမှ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များကို စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့ပါတယ်။
မီးသတ်အဖွဲ့	မီးသတ်အဖွဲ့ဝင်များသည် လေတိုက်ပါက မီးဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရန် ဝီစီမူတ်ခြင်း၊ သံချောင်းခေါက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြပါသည်။

အမျိုးသားတွေကို ၄၀% ပေးထားပါတယ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျေးရွာ အတွင်းမှာတော့ လုံခြုံမှုရှိတယ်။ အခက်အခဲမတွေ့ဖူးပါဘူး။ အခုဆိုရင် ရွှေ့ပြောင်းများတဲ့အတွက် လုံခြုံမှုမရှိနိုင်ဘူး။ လုံခြုံမှုမရှိလည်း သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။

အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းမှာ အမျိုးသမီးတွေကို ၄၀% ပေးပြီး အမျိုးသားတွေကို ၁၀၀% ပေးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသားတွေက အလုပ်ကြမ်းတွေမှာ ပိုလုပ်နိုင်လို့ပါ။ ပညာအရည်အချင်းအရ အလုပ် အကိုင်မှာ ခွဲခြားတာလည်းဖြစ်ပါသည်။ အိမ်မှုကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးသမီးတွေကို ၁၀၀% ပေးပြီး အမျိုးသားတွေကို ၄၀% ပေးပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသမီးတွေက အိမ်မှာအိမ်မှကိစ္စအဝဝကို လုပ်ကြရပါသည်။ တချို့အမျိုးသားတွေက ရေခပ်၊ ထင်းခဲ စသည်တို့ကို လုပ်ကိုင်ရသောကြောင့် ၄၀% ပေးထားပါသည်။ အမျိုးသားတွေက အိမ်ရဲ့စားဝတ်နေရေးအတွက် ရှေ့မှဦးဆောင်၍ လုပ်ကိုင်နေရသောကြောင့် အမျိုးသမီးတွေက အိမ်အလုပ်ပဲလုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။

ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အမျိုးသမီးတွေကို ၁၀% သာပေးပြီး အမျိုးသားတွေကို ၁၀၀% အပြည့်ပေးထား ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသမီးတွေက ဆုံးဖြတ်ချက်ချခိုင်းလျှင် ဆုံးဖြတ်ချက်မချဘူး။ အမျိုးသားများ ကိုသာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခိုင်းပါသည်။ လုံးဝါပါဝင်ဆုံးဖြတ်ချက် မချခြင်းဖြစ်သည်။ ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်မှုတွင် အမျိုးသမီး တွေကို ၅၀% ပေးပြီး အမျိုးသားတွေကို ၄၀% ပေးပါသည်။ အမျိုးသမီးတွေက အိမ်မှကိစ္စကို လုပ်နေရတဲ့အတွက် ဝင်ငွေမရှိဘူး။ အမျိုးသားတွေကသာ ဝင်ငွေရသောအလုပ်ကို အများဆုံး လုပ်ကိုင်ရပါသည်။

အရင်းအမြစ်အပေါ် လက်လှမ်းမီသုံးစွဲနိုင်မှုတွင် အမျိုးသမီးကို ၅၀% ပေးထားပြီး အမျိုးသားများကို ၁၀၀% ပေးထားပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အမျိုးသမီးတွေက အားကိုးစိတ်ရှိလို့၊ မှီခိုတတ်လို့၊ ရှေးရိုးစွဲ အယူအဆတွေကြောင့် အရင်းအမြစ်ကို အမျိုးသားတွေလောက် အခွင့်အရေးမရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပိုင်ဆိုင်မှုတွင် အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး ၁၀၀% အခွင့်အရေးတွင် အတူတူရခြင်းကြောင့် အခက်အခဲမရှိခြင်းဖြစ် သည်။ ပညာရေးတတ်မြောက်မှုတွင် ဝါးရုံစုကျေးရွာ၌ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးတန်းတူ ရကြပါသည်။ တချို့မိသားစုမှာ စီးပွားရေးအခက်အခဲတွေကြောင့် ကျောင်းထွက်ခိုင်းရပါသည်။ မိဘတွေအဆင် မပြေ၍ အလုပ်ထွက်၍ လုပ်ကြခြင်း၊ ဘွဲ့ရများရှိပေမယ့် အလုပ်မရှိ၍ ဒုက္ခရောက်ကြရပါသည်။

ခေါင်းဆောင်မှုတွင် အမျိုးသမီးကို ၅၀% ပေးပြီး အမျိုးသားကို ၁၀၀% ပေးထားပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် အမျိုးသမီးများသည် ခေါင်းဆောင်မှုပိုင်းတွင် အားနည်းမှုရှိသည်ဟု ယူဆ၍ မလုပ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အမျိုးသမီးများ၏ အဓိကအခက်အခဲက မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုမရှိဘူး။ မိမိကိုယ်ကို ထိခိုက်လွယ်။ ရှေးရိုးစွဲအယူအဆများရှိနေခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်နေရာယူမှုမရှိခြင်း၊ ဝင်ငွေမရသောအလုပ်များကို ပို၍လုပ်ကြခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၃.၇ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ခွဲခြားသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

ကျေးရွာများတွင် အမျိုးသမီးများအားနေရာမပေးခြင်း၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်များတွင် ပါဝင်မပေးခြင်း၊ အစည်းဝေးများတွင် မိမိဆန္ဒများအား ထုတ်ဖော်ပြနိုင်မှုနည်းခြင်း၊ မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုအားနည်းခြင်း၊ နေရာမယူတတ်ခြင်း၊ လေ့လာမှု အားနည်းခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူမှုနည်းခြင်း၊ ဦးဆောင်မှု အခန်းတွင် နည်းပါးခြင်းများ ရှိနေသည်ကို တွေ့မြင်ခဲ့ရပါသည်။ ရာသီဥတုများ မိုးရွာမယ့် သင်္ကေတမှာ ပင့်ကူအိမ် ပိတ်တာ၊ ဖားအော်တာ၊ အဲဒါဆိုရင် မိုးရွာတာကို သင်္ကေတပြသည်။ ရာသီဥတုတွေကို လိုက်လျောညီထွေစွာ အိမ်များကို ထန်းရွက်နှင့် အမိုးမိုးခြင်း၊ သက်ကယ်နှင့် မိုးပြီး နေထိုင်ကြသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု ရှိလား၊ ကျေးရွာမှာ ဗဟုသုတနည်းလို့ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုမရှိပါ။ သတင်းအချက်အလက်များကို လက်လှမ်းမီမှု ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရန် အတွက် ရာသီဥတု သတင်းအချက်အလက် အကူအညီ လက်လှမ်းမီ အပိုင်းတွင် အားနည်း နေပါသေးသည်။

သတင်းအချက်အလက်နှင့် အသိပညာပေးမှုများ

ရပ်ရွာသည် ဖြစ်ပေါ်နေသော ရာသီဥတုလွန်ကဲခြင်း ပတ်သက်ပြီးတော့ အသိပညာ ဗဟုသုတ ရရှိအောင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၊ စာပေဟောပြောပွဲများ ကျေးရွာတွင် ပြန်လည်ကျင်းပခြင်းတို့ လုပ်သည်။ ဒေသတွေမှာ မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းတာမျိုး ကျေးရွာတွေမှာ မရှိတာများပါတယ်။ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တာ၊ မိုးမမှန်တာလို့ လေပြင်းမှန်တိုင်း တိုက်တာတို့ ကျေးရွာမှာ အတိုင်းအတာ စက်ကိရိယာများ နည်းပညာမရှိကြောင်း သိရသည်။ သတင်းကို နားထောင်ရသည်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ပြောသောစကားတွေကို နားထောင်နေရသည်။ စာနယ်၊ ဂျာနယ်၊ သတင်းစာတွေ လေ့လာသည်။ များသောအားဖြင့် မြန်မာ့အသံ၊ အသံထွက်သော ရေဒီယိုတို့ကို တောင်သူ/သားများ လိုက်နားထောင်လေ့ရှိကြသည်။

၃.၈ ကလေးသူငယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများ

ကလေးများကြုံတွေ့ရသော အခြေအနေများ	ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ	ဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ
ကိုယ်ကာယပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များ	ကလေးများ အလုပ်များ ခိုင်းစေခြင်း၊ ကလေးများအား လူကုန်ကူးခံရခြင်း၊ ကလေးစစ်သားများစု ဆောင်းခံရခြင်း။	ကလေးများ၏ နိုင်တာတာဝန်ကို ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးမခံရအောင် အသိပညာပေးခြင်း၊ မိဘများကိုလည်း အသိပညာပေးခြင်း။
လူမှုရေးဆိုင်ရာ အိမ်တွင်းအန္တရာယ်များ	ကလေးများကိုလူကြီးတွေက နေရာမပေးခြင်း၊ မိသားစုကိစ္စများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင်ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်မ ပြုခြင်းခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်း။	မိဘတိုင်းနှင့်ကလေးတိုင်းကိုကလေးအခွင့်ရေးကြောင်းပြောပြခြင်း၊ ကလေးများကို မိသားစုအတွင်းတွင်ပါဝင်ခွင့်ပေးခြင်း၊ သီးခြားမထားခြင်း၊ မထိမိမြင်မပြုခြင်း။

ရပ်ရေးရွာရေးတွင် ပါဝင်ခြင်း	ကလေးတိုင်းအလုပ်လုပ်ခြင်း၊ရပ်ရွာအရေးကိစ္စဆုံးဖြတ်ချက်များချရာတွင် ဆုံးဖြတ်	ကျတာတာဝန်ကိုကျေးရွာ/အနာဂတ်ကို ခေါင်းဆောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့် ပေးခြင်း၊ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ပါဝင် ဆုံးဖြတ် ချက်ချစေခြင်း။
စားဝတ်နေရေး အခက်အခဲများ	ကလေးတိုင်းကို အစာအာဟာရ ပြည့်ဝတဲ့အစားအစာကိုမစားရခြင်း၊ ပုံမှန်စားသုံးနိုင်ရန် အခက်ခဲဖြစ်ခြင်း။အလုပ်အကိုင်များပုံမှန် မရှိခြင်း(မိဘ)	ကလေးများနှင့် တင့်သော်သော အလုပ်အကိုင် များဖန်တီးပေးခြင်း၊အစားအသောက်များကိုစား ရင် ကျန်းမာရေးနှင့် ညီမျှအောင်စားသောက် ရမည်ကိုအသိပညာပေးခြင်း။ဒေသအစားစားများ ကိုသာ စားအောင်တိုက်တွန်းပေးခြင်း။
ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	မိဘတိုင်းကျန်းမာရေးအသိပညာအား နည်းခြင်း ၊ကျန်းမာရေးလိုက်စားမှု အားနည်းခြင်း။	ကျေးရွာမှာ ဆေးဇိတ်နှင့် ကုသခြင်း၊ ကျန်းမာရေး ဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ စုပေါင်းအားကစားလုပ်ခြင်း။

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ရှင်၊ ဖွံ့၊ ကာ၊ ပါ အကြောင်းကို ရှင်းပြပါသည်။ ကလေးများမှ လုပ်ငန်းခွင်မှာ ကလေးနဲ့ လူကြီး လုပ်အားခရတာခြင်းမတူ၊ လုပ်ရတာခြင်းတူတယ်။ ထိခိုက်မှုဖြစ် ခဲ့ရင် လျော်ကြေးမရဘူး။ ကျောက်ခွဲရတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်တယ်ဟုပြောပါသည်။ ကလေးအခွင့် အရေးကို သိရှိမှုမရှိဘူး။ မိသားစုစီးပွားရေးကို တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ထောက်ပံ့ပေးရတယ်။ ကျောင်း နေအရွယ်မှာ ကျောင်းထွက်ပြီး အလုပ်လုပ်ရတယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးမှ ကလေးသူငယ်တွေကို ကလေး အခွင့်အရေးအရ ကာကွယ်ပေးထားတာ မရှိဘူး။ ကျေးရွာမှာ ကလေး အတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင် သော နေရာများမှာ ကလေးများမှ ရွာ၏ အနောက်ဘက်တွင်ရှိသော ရှမ္မငယ်ဆည်နဲ့ ရွာရဲ့မြောက် ဘက်မှာရှိတဲ့ ရိုးတွေဖြစ်ဟုပြောပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ် ဘာတွေရှိလဲဟု ဦးဆောင်သူမှမေးရာ လေတိုက်၊ အပူပြင်း၊ ရေအန္တရာယ် မိုးရွာချိန် ဆည်ထဲမှာ ရေချိုး၍ ရေနစ်မှာ ကြောက်ရတယ်၊ သောက်ရေရှားတာရှိတယ်ဟု ပြောပါသည်။

လေတိုက်ရင် အန္တရာယ်ဖြစ်ခဲ့ရင် ခိုလှုံစရာနေရာမရှိဘူး။ ဘယ်လိုသွားရမှန်းမသိဘူး ဟု ပြောပါသည်။ အစားအစာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကာကွယ်မှုရှိတယ် (ဥပမာ- ကော်ဖီမသောက်ရဘူး၊ ဉာဏ်ထိုင်းတတ်တယ်လို့ မိခင်မှ ပြော) ရေဒီယိုတွေမှ ကြား၊ တီဗွီမှာ ကြည့်ဖူးတယ်ဟု ပြောသည်။ ဘေးအန္တရာယ်တွေကျရောက်ရင် ဆိုးကျိုးတွေက မိဘနဲ့ကွဲသွားနိုင်၊ စီးပွားရေးအဆင်မပြေဖြစ်ရင် ပညာရေးနဲ့ ကျန်းမာရေးမှာထိခိုက်နိုင်တယ်ဟု ပြောပါသည်။

ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးရင် ဘယ်လိုစွမ်းဆောင်ရည်တွေရှိလဲဟု ဦးဆောင်သူမှမေးရာ ကလေးများက မဖြစ်မီ မိဘတွေကို ပြန်လည်ပြောပေးနိုင်တယ်။ ကျပြီးရင် လေတိုက်ရင် သစ်ပင် တွေကို ရှင်းကုန်ရင်၊ သောက်ရေ ရှားရင် သောက်ရေလှူနိုင်တယ်ဟု ပြောပါသည်။ ကလေးတွေက ကျေးရွာရဲ့ ဘယ်လိုအခန်းကဏ္ဍတွေမှာ လုပ် ဆောင်နေလဲဟုဆွေးနွေးရာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ၊ ကျေးရွာရဲ့လမ်းတွေမှာ သန့်ရှင်းတွေမှာ ပါဝင်လုပ် ဆောင်တယ်။ ကျေးရွာရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့နေ

ရာတွေမှာ ပါဝင်လားဟုမေးရာပြောရင် အဝေါက်ခံရတယ်။ အလှူတွေမှာထမင်းစားရင်တောင် ကြာရင်အမြန်စားခိုင်းတယ်ဟု ပြောပါသည်။ ဆယ်ကျော်သက်အစည်းအဝေး မှာတော့ ဆုံးဖြတ် ချက်ချခွင့်ရှိတယ်ဟု ပြောပါသည်။ အစားအစာတွေ သောက်သုံးရေတွေမှာ မိမိတို့သုံးတဲ့အရာ ဟာ သန့်ရှင်းလား၊ မသန့်ရှင်းလားဆိုတာကို မသိဘူးဟု ပြောပါသည်။

၃.၉ ဘေးအန္တရာယ်အတွက် အသင့်ပြင်ထားသော ရပ်ရွာလူထု၏ အကဲဖြတ်ပုံစံ

မဆုမွန်ထွေးမှ မိတ်ဆက်စကားပြောပါတယ်။ ပြီးတော့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျ ရောက်ခဲ့ပုံကို ပြောပါ တယ်။ ရပ်ရွာထဲမှာရော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဘာတွေ ဖြစ်ခဲ့သလဲဟု မေးရာ ယခုအချိန်မှာတော့ အပူချိန်ပြင်း တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လွန်ခဲ့သော ၃ နှစ်ခန့်က တိရစ္ဆာန် များ လျှာနာ၊ ခွာနာ၊ ပေါင်ပုတ်၊ လက်ပုတ် ဖြစ်ခဲ့တယ် ပြော ပါတယ်။ အရင်က မီးဘေးလည်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးတယ်။ အခုရော မီးဘေးနဲ့ကြုံခဲ့ဘူးလားဟုမေးရာ မကြုံခဲ့ဘူး ကြောင်းပြောပါတယ်။ သဘာဝဘေးအတွက် မှတ်တမ်းပြုစုထားတာရှိလားဟုမေးရာ မအေးမြတ်နိုင်ဆီမှာ ရှိတယ် လို့ ပြောပါတယ်။ မီးဘေးအတွက်ရော သတိပေးတာတွေ ရှိလားဟုမေးရာ ခရာမူတ်ခြင်း၊ သံချောင်း ခေါက်ခြင်း၊ အရေးပေါ်မီးလောင်ကျွမ်းမည်ဆိုလျှင် ခရာမူတ် ရွာလှည့်ပြီး၊ သံချောင်း ဇုတ်တိုက် ခေါက်ပြီး သတိပေးတာရှိတယ် လို့ပြောပါတယ်။ မိုးလေဝသအတွက် ဘယ်လိုခန့်မှန်းပါသ လဲဟုမေးရာ လေတိုက်မယ်ဆိုလျှင် ရွာ၏လေလာသော အနောက်မြောက်ထောင့်အရပ်မှ တိမ်အ ရောင်ပြောင်းခြင်း၊ သက်တန့်အတိုထွက်လျှင် မိုးစေ့မည်။ ဖားအော်လျှင် မိုးနီးပြီ၊ ရေထဲကပုစွန် ကုန်းပေါ်တက်လာလျှင် ရေကြီးမယ်ဟု ယူဆရှိကြောင်းပြောပါတယ်။ ရပ်ရွာတွင် စောင့်ကြည့် သော ကိရိယာများရှိသလားဟုမေးရာ ဖုန်းမှ မက်ဆေ့စ်ပို့ခြင်း၊ တီဗွီ၊ စလောင်း၊ ရေဒီယိုများမှ သတင်းများ စောင့်ကြည့်ပါတယ်ဟုပြောပါတယ်။ မီးဘေးအတွက် လေ့ကျင့်ထားတာတွေရှိလားဟု မေးရာ မီးသတ်အရံတပ်ဖွဲ့ များရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ သတိပေးလျှင် ဘယ်သူတွေက ပေးသလဲ ဟုမေးရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ အရေးပေါ် ဖြစ်လျှင် နီးရာသူမှ ရွာလှည့်ခရာမူတ်ခြင်းဖြင့် သတိပေး တယ်လို့ပြောပါတယ်။ အရေးကိစ္စတစ်ခုကြုံလာလျှင်ရော ဆက်သွယ်မည့် ဖုန်းနံပါတ်များရှိလာဟု မေးရာ မရှိသေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ သဘာဝဘေးနှင့် ပတ်သက်သော လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနှင့် နေရာပြန်လည်ချထားရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရန်ရှိလားဟုမေးရာ မရှိသေးကြောင်း ပြောပါတယ်။ အရေးပေါ်ကြုံလာလျှင် ဆက်သွယ်ရန် ရှိထားသင့်ကြောင့်ပြောရင်း မဆုမွန်ထွေးမှ ကျေးဇူးတင် စကားပြော ၍ အစည်းအဝေးကိုရုပ်သိမ်းခဲ့ပါသည်။

၃.၁၀ ပါတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို သုံးသပ်ခြင်း

မဆုမွန်ထွေးမှ မိတ်ဆက်စကားပြောပါတယ်။ ကျေးရွာပတ်ဝန်းကျင်တွင် အစိုးရမှ သတ် မှတ်ထားသော သစ်တော၊ ကြိုးပိုင်းများရှိသလားဟု မေးရာ လွန်ခဲ့သော(၁၀)နှစ်ခန့်က ရှိခဲ့တယ်။ အခုတော့ မရှိတော့ပါဟု ပြောပါ တယ်။ ရှားပါးတိရစ္ဆာန်တွေရော ရှိလားဟုမေးရာ အရင်က

ကျားသေ့ဆိုတာ ရှိတယ်၊ အခုတော့ မရှိပါဟု ပြောပါ တယ်။ စိုစွတ်သော မြေတွေရောရှိသလား ဟုမေးရာ အရင်ကရှိတယ်။ အခုတော့ ရှုမ္မငယ်သည် လုပ်သောကြောင့် မရှိတော့ပါ။ ဆည်လုပ် ရာတွင် လယ်ယာမြေဧကများတယ်၊ တာတောင်ဖို့ရာတွင်း မြေ(၇)ဧက ဆည်အတွင်းပါမြေ များမှာ မနည်းပါဟုပြောပါတယ်။ သစ်တောများဆုံးရှုံးသွားတာရောရှိလား၊ ဆည်တက်ရာတွင် သစ်တော များလည်း ပျက်စီးသွားတယ်လို့ပြောပါတယ်။ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့မှ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် ကျေးရွာသို့ ဝင်လာခြင်း ကြောင့် ပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲသွားတာရှိလားဟုမေးရာ မရှိသေးပါဟု ပြောပါတယ်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန် ခြင်းကြောင့် သီးနှံများ ဆုံးရှုံးသွားတာရှိ လားဟုမေးရာ ဆည်လုပ်ရာတွင် လယ်ယာမြေများ ပါဝင်သွားသောကြောင့် ယခုအချိန်ထိ သီးနှံ များမဖြစ်ထွန်းကြောင်း ပြောပါတယ်။ သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေများရှိပါသလားဟုမေးရာ သာသနာ့နယ်မြေရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်များကို အမြစ်ပါမကျန် ခုတ်လဲခြင်းတွေ ရောရှိလားဟုမေးရာ အတက်မထွက်နိုင်သော သစ်ပင်တွေကို ခုတ်လဲခြင်းရှိတယ်။ ထင်ရှားသော ကြောင့် ထင်းမီးအဖြစ် အသုံးပြုကြ တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ NGO အဖွဲ့များ၊ အစိုးရစီမံကိန်းများ ဝင်လာခြင်းကြောင့် ဟင်းစားရှာရန် သစ်သီးဝလံများ ပျောက်ကွယ်သွားတာရှိလားဟုမေးရာ အစိုးရ စီမံကိန်းတွင် ဆည်တက်လိုက်သောကြောင့် ပျောက်ကွယ်သွားတာ ရှိတယ်လို့ပြောပါတယ်။ ရှေးရိုးအတိုင်း တိရစ္ဆာန်များ မွေးမြူကြသလားဟုမေးရာ ကျေးရွာကတော့ သဘာဝအတိုင်း မွေးမြူ ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကြက်ခြံလုပ်ပြီး အသားကြက်မွေးတာ တစ်ဦးရှိတယ်လို့ပြောပါတယ်။ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့များ ကျေးရွာသို့ ဝင်လာခြင်းကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ပျောက်ကွယ် သွားတာ ရှိလား ဟုမေးရာ မရှိပါဟုပြောပါတယ်။ သုဿန်၊ သင်္ချိုင်းနယ်မြေရော ချဲ့ထွင်ခြင်းရှိလား ဟုမေးရာ မရှိပါဟု ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာတွင် အထင်ကရနေရာများ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိလား ဟုမေးရာ မရှိပါဟုပြောပါတယ်။ ကျေးရွာတွင် ကလေးပျော်နေရာမရှိပါ။ ကျေးရွာတွင် လူမျိုးခြား များရှိသလားဟုမေးရာ လူမျိုးခြားတော့ရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုးကွယ်ကြသည်ဟုပြောပါတယ်။ ဆည်အတွက်ရော စည်းကမ်းထုတ်တာရှိလာဟုမေးရာ အစိုးရမှ သတ်မှတ်တာ တော့မရှိ။ မိမိကျေးရွာမှာတော့ ဆည်အတွင်း အိမ်သာမသွားဖို့ အဝတ်မစွန့်ဖို့၊ အမှိုက်သရိုက်များ မစွန့်ဖို့ဟု စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားတာတော့ ရှိတယ်လို့ပြောပါတယ်။ ဓါတ်မြေဩဇာသုံးတာရော ရှိလားဟု မေးရာ သဘာဝ နွားချေး၊ ဆိတ်ချေးများ မလုံလောက်သောကြောင့် ဓါတ်မြေဩဇာအနည်းငယ် အသုံးပြုနေတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လေထုကိုညစ်ညမ်းစေသော စက်ကိရိယာမှာ အသုံးပြုနေကြ သလားဟုမေးရာ ဆိုင်ကယ်ပြင်ပ အခြားစက်များ မရှိပါဟု ပြောပါတယ်။ (ဥပမာ - ဟင်းရွက်များ အိတ်ဖြင့်သိုလှောင်ထားလျှင် အဲဒီမှ ပုတ်သိုးရိနေသော အရွက်များ ကလည်း လေထုကိုညစ် ညမ်းစေတယ်။ လူများမှ စွန့်ပစ်သော မစင်များကြောင့် လူတွေကို သေစေတယ်။ လေထု ကို ညစ်ညမ်းစေတယ်ဟု မဆုမွန်ထွေးမှ ဆွေးနွေးသူများကို ပြောပြတယ်။ လူတို့သုံးစွဲနေသော အမွှေးနံ့သာများ ကလည်း ဓါတ်ငွေ့များထွက်ကြောင်း ပြောပြတယ်။ သစ်ပင်တွေရှိခြင်းကလည်း သစ်ပင်တွေက အောက်ဆီဂျင်ကို ထုတ်ပေး၊ လူတို့မှ ထုတ်လွှတ်လိုက်သော ကာဗွန်များစုပ် ယူကြောင်းကိုလည်း ပြောပြပါတယ်။ ဒီရွာမှာရော စွန့်ပစ် ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်သလား

ဟုမေးရာ ထန်းသီးခွင်၊ အမှိုက်၊ စက္ကူများကို စနစ်တကျ စွန့်ပစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ မဆုမွန် ထွေးမှ ကျေးဇူးတင်စကားပြော၍ အစည်းသေးကို ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါတယ်။

၄။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းဆန်းစစ်မှု သတင်းအချက်အလက်များ

၄.၁ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို အဆင့်ခွဲခြားခြင်း (ဇယား၊ ဆန်းစစ်ချက်၊ သုံးသပ်ချက်)

ဘေးအန္တရာယ်များ	အကြိမ် (ကြိမ်ရေ)	ရာသီ	ကျရောက်ချိန်တွင်ကာလ	ပြင်းအား	အရှိန်	သတိပေးချက် (မဖြစ်မှီ)	သတိပေးချက် (ဖြစ်ပြီး)	သက်ရောက်မှုအား	သက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာ	နှိုင်းယှဉ်ချက်
မီးဘေး	X	X	X	X X	X X	X X X	X X X	X X	X X X	၁၈
လေထန်းခြင်း	X	X	X	X X	X	-	-	X	X	၈
အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း	X X	X	X X	-	-	-	-	X	X	၇
မိုးခေါင်ခြင်း	X	X	X	-	-	-	-	X X	X X	၇
တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျခြင်း	X	X X	X X	-	-	X	-	X X	X X X	၁၁
အအေးလှိုင်း ဖြတ်ခြင်း	X	X	X	-	-	X X X	-	X X	X	၁၀/၆

ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ကျေးရွာအတွင်းရှိ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များမှာ မီးဘေး၊ လေဘေး၊ အပူချိန်လွန်ကဲ၊ မိုးခေါင်၊ တိရစ္ဆာန်တွေ ရောဂါကျခြင်းတွေရှိပါတယ်ဟုပြောပါသည်။ ကျေးရွာသူ/သားများမှ ကျေးရွာမှာ မီးလောင်မှုကတော့ အကြိမ်ရေနည်းတယ်၊ တပေါင်း၊ တန်ခူးလတွေမှာ စဖြစ်ပါတယ်ဟု ပြောပါသည်။ မီးဘေးအနေနဲ့က ဖြစ်သွားတာကတော့ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ဖြစ်သွားဖူးတယ်။ (၄)အိမ်လောက်က လုံးဝပြာကျသွားတာပါဟု ပြောပါ သည်။ မီးလောင်တုန်းကဆိုရင် မီးတောက်က ပြင်းတာ ရွာရဲ့တောင်ဘက်ကနေ မြောက်ဘက်အထိ ရောက်တယ် ဟု ကျေးရွာသူ/သားများမှ ပြောပါသည်။ ကျေးရွာမှာ မီးဘေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကြိုတင်သတိပေးချက်တွေ ပေးတာ ရှိလားဟု မေးရာ ကြိုတင်သတိပေးတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ကြိုတင်ပြင်ဆင်တာတွေလည်းရှိတယ်ဟု ပြောပါ သည်။ တစ်ရွာလုံးအနေနဲ့ဆိုရင်တော့ ဆုံးရှုံးမှုက တအားမများပါဘူး။ မိသားစုအနေနဲ့တော့ ဆုံးရှုံးမှုများပါတယ်ဟု ပြောပါ သည်။

လေဘေးအန္တရာယ် ကျေးရွာမှာ ဘယ်နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးလဲဟု ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူမှမေးရာ လေဘေးအန္တရာယ် ကျေးရွာမှာ တစ်ကြိမ်သာဖြစ်ဖူးတယ်။ ကြိမ်ရေအန္တရာယ်ဆိုရင်တော့ နည်းတယ်။ ဘယ်လတွေအဖြစ်များသလဲဟု မေးရာ တန်ခူးလနဲ့ ကဆုန်လတွေမှာ အဖြစ်များတယ်ဟု ပြောပါသည်။ လေတိုက်တာကတော့ တစ်နာရီကြာလောက် တိုက်တယ်၊ ပြင်အားကတော့ တော်တော် ပြင်းပြင်းတိုက်လိုက်တာ လေဘေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး တော့ ကြိုတင်သတိပေးချက် ထုတ်တာတွေ ကြိုတင်ပြင်ဆင်တာတွေ မရှိဘူးဟုပြောပါသည်။

အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းနှင့် ပတ်သက် တပေါင်း၊ တန်ခူးလတွေမှာ အဖြစ်များတယ်။ နွေရာသီ တွေမှာဖြစ်တာ (၃) လလောက်တော့ ကြာတယ်ဟု ပြောပါသည်။ အပူလွန်ကဲတော့ တိရစ္ဆာန်တွေ သေတယ်။ လူတွေသေတာလည်းရှိတယ်။ အများကြီးတော့ မဟုတ်ဘူး။ လူဆိုရင်တစ်ယောက်၊ နှစ်ယောက်လောက်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေလည်း သိပ်မသေကြဘူးပြောပါသည်။

မိုးခေါင်တာတော့ (၃)နှစ် တစ်ကြိမ်လောက်တော့ဖြစ်တယ်။ မိုးပိုခေါင်သလဲဟုမေးရာ (၁)ဆို၊ (၁)ခေါင်မှာ ခေါင်တယ်။ အဲဒါအချိန်မှာ မိုးမရွာရင် သီးနှံတွေ စိုက်ပျိုးမရဘူး၊ နောက်ကျရင် သီးနှံတွေ မဖြစ်ဘူး၊ ပျက်စီးမယ် ဟုပြောပါသည်။

ရာသီဥတုအကျိုးသက်ရောက်မှုများကို

တိရစ္ဆာန်တွေ ရောဂါကျရောက်တာကတော့ သုံးနှစ်တစ်ခါလောက်ပါပဲ၊ ရောဂါကျတာနည်း တာဟု ပြောပါသည်။ နွေရာသီနဲ့ဆောင်းရာသီတွေမှာ ရောဂါဖြစ်တာ များတယ်၊ ရောဂါဖြစ်ရင် တော့ကြာတယ်။ ဝက်တွေမှာ ပိုပြီး ရောဂါကျတယ်။ ကြိုတင်ကာကွယ်ဆေးထိုးတာတော့ ရှိတယ်။ အရင်ကတော့ မရှိဘူး။ အခုမှ ရှိတာဟုပြောပါသည်။ ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးတာ သိပ်မကြာသေး ဘူးဟု ပြောပါသည်။

၄.၂ ကာလတိုပေါင်းစပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း

မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို အတည်ပြုခြင်း

စဉ်	သမိုင်းအချက်အလက် (ဥတု ရာဇဝင် မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥါန)	မကြာသေးခင် ကာလ (၁-၂ လ)	လက်ရှိဖြစ်ပေါ် မှု	ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ် မှု	မိုးလေဝသခန့်မှန်းခ မှု (မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒဥါန၏ ခန့်မှန်းချက်)	ဆုံးဖြတ်ချက်	တစ်ဆက်တည်း စောင့်ကြည့်လေ့ လာခြင်း
၁။	ဝါးရုံစု ကျေးရွာတွင် မိုးခေါင်ခြင်း အပူချိန်လွန်ကဲခြင်း	အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့ လာတယ် မိုးပုံမှန်မရွာခြင်း	နေအရမ်းပူတယ် အရင်နှစ်က ထက် ဒီနှစ်က ပိုပြီး ပူပြင်းလာတယ်	ရေတွင်းရေရှားလာခြင်း - တိရစ္ဆာန်တွေ အတွက်အစာ ရေစားပေးလာ ခြင်း။	ကဆုန်လ နယုန်လဆန်း မိုးစရွာမယ်၊ ပုံမှန် ရွာသောလမှာ (၁)ဆို၊(၁)ခေါင် တော်သလင်းလတွေမှာ မိုးရွာမယ်	-ယခုရှိသော ရေတွင်းများအား ပြန်လည်ပြုပြင် ပြီး မွန်းမံခြင်းများပြု လုပ်ခြင်း	- အုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကော်မတီဝင်များ -

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ဝါးရုံစုကျေးရွာသည် သမိုင်းအချက်အလက်အရ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒအရ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မကြာသေးခင်ကာလက အလွန်ပူပြင်းပြီး ခြောက်သွေ့ခြင်း၊ မိုးပုံမှန်မရွာခြင်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိ အခြေအနေမှာ နေအရမ်းပူခြင်း၊ အရင်နှစ်ကထက် ဒီနှစ်ပိုပြီး အပူချိန်လွန်ကဲလာခြင်း များနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းကြောင့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အခြေအနေများမှာ ရေတွင်းရေကန်များတွင် ရေများရှားပါလာခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များအတွက် အစာများကို ခက်ခဲစွာရှာဖွေရခြင်းများဖြစ်နေပါသည်။ မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များ အနေဖြင့် ကဆုန်၊ နယုန်လဆန်းများတွင် မိုးများပုံမှန်ရွာသွန်းလာပြီး ဝါဆို၊ ဝါခေါင်လများတွင် မိုးများပိုများစွာ ရွာသွန်းလျက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာကော်မတီများအနေဖြင့် ယခုရှိနေသော ရေတွင်းများ ကို ပြန်လည်မွမ်းမံခြင်း၊ ပြုပြင်ခြင်းများပြုလုပ်လျက်ရှိပြီး ၎င်းအရာများကို ရေရှည်တည်တံ့ အောင် စောင့်ကြည့်ရမည့်တာဝန်များ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရွာသူ/သားများသာဖြစ်ကြသည်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါသည်။

၅။ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် ဦးစားပေးရွေးချယ်ခြင်းများ

၅.၁ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည့်များကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်သည့် ဇယား(Pair Wise Ranking)

	မိုးခေါင်ခြင်း	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး မကောင်းခြင်း	သောက်သုံးရေ မလုံလောက်ခြင်း	တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါ ကျရောက်ခြင်း	အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း	ရမှတ်ပေါင်း	အဆင့်
မိုးခေါင်ခြင်း		မိုးခေါင်ခြင်း	သောက်သုံးရေ မလုံလောက်ခြင်း	မိုးခေါင်ခြင်း	အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း	၂	၁
လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမကောင်းခြင်း			သောက်သုံးရေ မလုံလောက်ခြင်း	တိရစ္ဆာန်များ	အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း	၀	၄
သောက်သုံးရေ မလုံလောက်ခြင်း				သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း	သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်း	၄	၁
တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်း					အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း	၁	၅
အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း						၃	၂

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

ပြဿနာများကို ဦးစားပေးအဆင့် သတ်မှတ်ခြင်းအစီအစဉ်ကို (၁:၁၀)မှာ စတင်ပါတယ်။ ကျေးရွာရှိ ထွက်ရှိလာသော ပြဿနာများကို ကျေးရွာသို့ ပြောပါတယ်။ အသိပညာနည်းပါးခြင်းက ကျေးရွာအတွက် အဓိက ပြဿနာတစ်ခုလားလို့ မမေသက်ဘက်က ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာက ယင်းပြဿနာက ကျေးရွာအတွက် အဓိက ပြဿနာတစ်ခု မဟုတ်ကြောင်းပြောပါတယ်။ ယင်း ပြဿနာကို ထုတ်ပြန်မှာလည်းလို့ ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာ အတွင်း စားဝတ်နေရေး မပြေ လည်ခြင်းများရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ယင်းက ဘာကိစ္စကြောင့် ဖြစ်သလဲလို့ ပြော သောအခါ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းပြောပါတယ်။ အဓိကကတော့ ပုံမှန်ဝင်ငွေမရရှိခြင်း တော့ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံနိုင်မယ့် အ ဆောက်အဦးလိုအား၊ ရွာမှာရှိတဲ့အဆောက်အဦးတွေက ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံနိုင်တဲ့ ခိုလှုံရာနေရာ ရှိသလားဟုမေးရာ ရှိသေးဘူးလို့ပြော ပါတယ်။ လိုအပ်လားလို့ ဆက်မေးပါတယ်။ ကလေးတွေ အတွက်ကော ဘေးဒဏ်ခံနိုင်တဲ့ အဆောက်အဦးတွေလို လား (သို့) ဆေးဒဏ်ဖြစ်လာရင် သောက်သုံးရေလှောင်ဖို့ လိုလားလို့ပြောပါတယ်။ ရေမပါရင် သီးပင်စားပင်တွေ စိုက်ပျိုးလို့ရ တယ်လို့ပြောပြပါတယ်။ ထိုအဖြစ် ဘာကြောင့် မိုးခေါင်သလဲမေးရာ သစ်ပင်တွေမရှိတော့လို့ ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ပျိုးရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းရဲ့ လမ်းပန်းဆက်သွယ် ရေးမှာ ဘယ်က အရေးကြီးသလဲမေးရာ မိုးခေါင်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် သောက်သုံးရေတွင် သောက် သုံးရေ၊ မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းတွင် အဓိကဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ လမ်းမ ကောင်းခြင်းနှင့် သောက်ရေမလုံလောက် ခြင်းတွင် သောက်သုံးရေမလုံလောက်ခြင်း၊ ရေနဲ့တိ မွေးကုတွင် ရေ၊ ရေနဲ့အလုပ်အကိုင်တွင် ရေ၊ တိမွေးကုနဲ့ အလုပ်အကိုင်တွင် အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်းတို့ဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ်များကိုပေါင်းရာ မိုးခေါင်ခြင်း (၂)မှတ်၊ လမ်း (၁)မှတ်၊ ရေက (၄)မှတ်၊ တိမွေးကုက (၁)မှတ်၊ အလုပ်အကိုင်က (၃)မှတ် ရရှိပါတယ်။ အစည်းအဝေးကို (၂:၁၀) မှာ ရုတ်သိမ်းခဲ့ပါတယ်။

၅.၂ ဘေးဒဏ်ခံနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ရမည်များကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း (Ranking with Cost/benefits tool)

စဉ်	လုပ်ငန်းစဉ်	စီးပွားရေး	ရမှတ်	လူမှုရေး	ရမှတ်	ပတ်ဝန်းကျင်	ရမှတ်	စုစုပေါင်း ရမှတ်
၁။	ဆည်မှိုက်လှိုင်း သွယ်ယူခြင်း	ဝင်ငွေတိုးရှာလာနိုင်မယ်၊ ထွက်ငွေနည်းပါးလာမယ်၊ ကုန်ကျစရိတ် (၅၀)သိန်း	၃	ရေကောင်းရရှိခြင်း၊ ကျန်းမာရေးကောင်း၊ သာရေးနာရေးမှ ရေကို အလွယ်တကူ ရရှိလာခြင်း	၂	ပတ်ဝန်းကျင်ကိုတော့ အနည်းငယ် အထောက်အကူပြု	၁	၆
၂။	သစ်ပင်စိုက်	စီးပွားရေးပုံမှန်လုပ်လာနိုင်မယ်။ မီးဘေးအန္တရာယ်ကို လျော့ချလာနိုင်မယ်၊ ကုန်ကျစရိတ် (၇) သိန်း	၂	လေကောင်း၊ လေသန့်ရရှိနိုင်၊ မိုးခေါင်ခြင်းကို လျော့ချနိုင်၊ အပူဒဏ် ကို လျော့ချနိုင်	၂	စီမံလန်းစိုပြည်လာ၊ လေကောင်းလေသန့်တွေ ရရှိလာနိုင်	၁	၅
၃။	အလှပြင်/ စက်ပြင်	ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်၊ ကျေးရွာမှအထောက်အကူပြုနိုင် ကုန်ကျစရိတ် သိန်း(၃၀)	၂	လူမှုရေးအရ အထောက်အကူပြုနိုင်၊ ကျေးရွာရှိ လူများအကြားငွေသက်သာလာနိုင်	၁	ဈေးနှုန်းသက်သာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အထောက်အကူပြု	၁	၄
၄။	တိမွေးကု သင်တန်း	မွေးမြူရေးတွေ အောင်မြင်လာနိုင်၊ စီးပွားရေးအထောက်အကူပြု ဝင်ငွေတိုးလာ ကုန်ကျစရိတ် (၃)သိန်း	၃	အချိန်မီကုသနိုင်၊ ဆေးကုသစရိတ်သက်သာ လာ၊ တိရွာန်ဆုံးရှုံးမှုနည်း၊ ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်	၂	ကြိုတင်ကာကွယ်ပေးနိုင်၊ အချိန်မီကုသနိုင်၊ တိရွာန်တွေ မွေးမြူရေးပိုမိုဖြစ်ထွန်းနိုင်	၁	၆
၅။	လမ်းပြုပြင်ရန်	ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး လွယ်ကူ ကျေးရွာကို အထောက်အကူပြုနိုင် ကုန်ကျစရိတ် သိန်း (၁၀၀)	၃	အရေးပေါ်ကျန်းမာရေး အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်၊ ကျောင်းသား/သူတွေ အလွယ်တကူ သွားလာနိုင်	၃	ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာများအားလုံး အလွယ်တကူ သွားလာနိုင် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာ (၁၀)ရွာ	၂	၈

သုံးသပ်ချက် အကျဉ်းချုပ်

ရွာမှာရှိသော ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ်ပါတယ်။ သောက်သုံးရေရှားပါးခြင်း၊ သောက်သုံးရေအတွက် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဟုမေးရာ ဆည်မှတစ်ဆင့် ကျေးရွာအထိ ပိုက်နဲ့သွယ်ယူမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ရေကောင်းရေသန့်ရရှိရင် ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်လဲဟုမေးရာ ရေကောင်းရင် ကျန်းမာရေးကောင်းမယ်၊ ရောဂါများဖြစ်မှု နည်းမယ်လို့ပြောပါတယ်။ စီးပွားရေးမှာရော ဘာတွေဖြစ်လာနိုင်မလဲဟု မေးရာ ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်တယ်။ အချိန်ကုန်သက်သာလာမယ်။ အိမ်တွင် စိုက်ပျိုးရေး တပိုင်တနိုင်ရရှိလာမယ်။ အိမ်မှာ ဟင်းစားသီးနှံများ စိုက်ထားသောကြောင့် ထွက်ငွေနည်းပါးလာမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သာရေး၊ နာရေးမှာ ရေအလွယ်တကူ ရရှိမယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရေရှားလျှင် လှူလို့ရတယ်။ ကုန်ကျငွေမှာ သိန်း(၅၀)လိုအပ်ပါတယ်။ မိုးခေါင်တာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာတွေလုပ်ကြမလဲဟုမေးရာ သစ်ပင်စိုက်မယ်လို့ ပြောပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းအားဖြင့်

စီးပွားရေးမှာ ဘာတွေအထောက်အကူပြုနိုင်သလဲဟုမေးရာ အပူချိန်လျော့မယ်။ လေကောင်းလေ သန့် ရရှိနိုင် ပါတယ်။ မီးဘေးအတွက်လည်း ကာကွယ်နိုင်တယ်။ သစ်ပင်စိုက်ရန် ကုန်ကျငွေမှာ သိန်း(၇)သိန်းဖြစ်ပါတယ်။ သစ်ပင်စိုက်ရင် ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း စိမ်းလန်းစိုပြည်လာမယ်။ မိုး ခေါင်ခြင်းကိုလည်း လျော့ချပေးနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။

အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းကို ဘယ်လိုဖြေရှင်းမလဲဟုမေးရာ အမျိုးသမီးများ စက်ချုပ်၊ လက်မှုပညာ၊ အလုပ်ပြင်သင်တန်း၊ အမျိုးသားတွေအတွက် စက်ပြင်သင်တန်း လိုအပ်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ဒီအရာတွေကို လုပ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ လူမှုရေးအနေနဲ့လည်း အထောက်အကူပြုလာနိုင်တယ်။ အခကြေးငွေ သက်သာလာနိုင် တယ်လို့ပြောပါတယ်။ စက်ပြင်သင်တန်းဆိုရင်လည်း ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်းကို ဘယ်လိုလုပ်မလဲဟုမေးရာ တိ၊ မွေး၊ ကု၊ သင်တန်းမယ်။ မွေးမြူရေးမှာ လည်း ကောင်းလာနိုင်တယ်။ စီးပွားရေးကောင်းလာနိုင်၊ ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေ ရောဂါအချိန်မှီကုသနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ကျေးရွာတွင် ဆရာရှိ သောကြောင့် ဆေးကုသစရိတ် သက်သာမယ်။ တိရစ္ဆာန်များ အသက်ဆုံးရှုံးမှုနည်းလာမယ်။ အချိန်မီကုသလာနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ တိရစ္ဆာန် များအတွက် ရောဂါကာကွယ်နိုင်တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း အချိန်မီကုသလာနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ မွေးမြူရေးမှာလည်း ဖြစ်ထွန်း လာနိုင်လို့ ပြောပါတယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမှာ လမ်းပြင်တယ်။ စီးပွားရေးအနေ နဲ့ အရေးပေါ် ကျန်းမာရေးအလွယ်တကူ သွားနိုင်တယ်။ ကျောင်းသူ/သားများလည်း သွားရလွယ်ကူ တယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာ(၁၀)ရွာ အလွယ်တကူ သွားနိုင်ပါသည်။ အထောက်အကူလည်း ပြုနိုင်ပါသည်။

၆။ရပ်ရွာလူထု ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အစီအစဉ် (Action Plan)

ဖော်ပြချက်	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု	ဦးတည်မှု	ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်မှာဆောင်ရွက်မှာလဲ	ဘယ်သူတွေဆောင်ရွက်မှာလဲ	ငွေကြေး	ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေနှင့်ခန့်မှန်းချက်	အချိန်
သောက်သုံးရေ မလုံလောက်ခြင်း	သောက်ရေသုံးရေအတွက် ဆည်မှရေပိုက်လိုင်း သွယ်ယူခြင်း	တစ်ရွာလုံး	မြေအောက်တွင် ပိုက်မြှုပ်ခြင်း	ဆည်မှရွာအထိ	ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး	သိန်း(၅၀)	မရှိ	၉ -၁၁ လ ပိုင်း ၂၀၁၆
အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်း	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှု သင်တန်း	အမျိုးသား/အမျိုးသမီး	သင်တန်းပေးခြင်း (၃)ဦး	သင်တန်းတည်နေရာ	(၃) ဦး	သိန်း (၃၀)	ကျေးရွာမှ ပြိုပြင်မှုများ ရှိလာနိုင်တယ်	၁.၁.၂၀၁၇
မိုးခေါင်ခြင်း	နှစ်စဉ် သစ်ပင် စိုက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	တစ်ရွာလုံး	သစ်တော်ဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း	ယာခင်းဘေး ခြံစည်းရိုးဘေးလမ်းဘေး	တစ်ရွာလုံး	သိန်း (၇)	မရှိ	၇ လ၊ ၂၀၁၆ တွင် အပြီး
တိရစ္ဆာန်များ ရောဂါကျရောက်ခြင်း	မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသိပညာ ထောက်ပံ့ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	သင်တန်းပို့ချပေးရန် (၃)လ (၃) ဦး	သင်တန်းတည်နေရာ	အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့	သိန်း(၃)	မရှိ	၁၁ လ ၂၀၁၆
သွားလာရခက်ခဲခြင်း	ရွာထဲလမ်းနှင့် ရွာချင်းဆက်လမ်းပြုပြင်ခြင်း	တစ်ရွာလုံး	မြေသားဂါန့်ဂါးလမ်း၊ စက်ဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း	ဂါးရုံစု - ရှမ္မငယ်ရွာချင်းဆက်လမ်း	အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့	သိန်း(၁၀၀)	မြေပိုင်းရင်းများနှင့် ပြဿနာဖြစ်လာနိုင်ခြင်း၊ မိုးတွင်းကာလတွင် လုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲခြင်း	၂၀၁၇၊ ၂ လ ပိုင်း မှ ၅ လ ပိုင်းအထိ
	စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာနှင့် သွင်းအားစုများ အထောက်ပံ့ခြင်း	တောင်သူများ	သင်တန်းပေးခြင်း	သင်တန်းနေရာ	တောင်သူအဖွဲ့	သိန်း(၁၀)	စက်ငှားရခက်ခဲခြင်း	၂၀၁၆

သုံးသပ်ချက်အကျဉ်းချုပ်

သောက်သုံးရေ ရှားပါးခြင်းကို စတင်ရေးဆွဲရာ ဆည်မှ ရေပိုက်လိုင်းသွယ်ယူမှုဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်ရွာလုံးကို အကျိုးသက်ရောက်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုသွယ်ယူမှာလဲမေးရာ မြေကြီးထဲကို ပိုက်မြှုပ်မှာဖြစ်ကြောင်း၊ ဆည်မှရွာအထိသာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်သူတွေ ဦးဆောင်မှာလဲမေးရာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့တို့ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လောက်ကုန်ကျနိုင်သလဲမေးရာ သိန်း(၅၀) ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း၊ ဘေးနိုင်ခြေမရှိကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်အချိန်လုပ်မှာလဲမေးရာ ၉ လပိုင်းနှင့် ၁၁ လ ပိုင်းတွင် လုပ်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ အလုပ်အကိုင်ရှားပါးခြင်းကိုမေးရာ အလှပြင်သင်တန်း၊ စက်ပြင် သင်တန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် အမျိုးသမီး(၂၁)ဦးခန့်ရှိကြောင်း၊ သိန်း(၃၀)ခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေကိုမေးရာ အမြဲပြင်ခံရနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ၂၀၁၇ ၊ ၁ လပိုင်းတွင် စတင်ခြင်

ကြောင်း ပြောပါတယ်။ မိုးခေါင်ခြင်းအတွက် သစ်ပင်စိုက်ချင်ကြောင်း၊ ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မလဲ မေးရာ သစ်တောဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ကြောင်း၊ ရွာရဲ့လမ်းများ၊ ယာခင်းဘေး၊ ခြံစည်းရိုး၊ တစ်ရွာလုံး စိုက်မှာဖြစ်ကြောင်း၊ ကုန်ကျငွေ (၇)သိန်းခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း၊ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေမရှိကြောင်း၊ ဘယ်အချိန်မှာ လုပ်မှာလဲမေးရာ ၂၀၁၆ ၊ ၇ လပိုင်း တွင် လုပ်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေ ရောဂါကျရောက်လို့ တိမွေးကုသင်တန်းလိုတယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ယင်းက တစ်ရွာ လုံးကိုဦးတည်ကြောင်း၊ ဘယ်လိုလုပ်မှာလဲမေးရာ သင်တန်းပို့ချရန် (၃)လကြာကြောင်း၊ ကျေးရွာ အတွင်းတွင် ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်သူတွေလုပ်မှာလဲမေးရာ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့များမှ ဦးတည်လုပ်ဆောင်ကြောင်း၊ ငွေကြေး(၃)သိန်းခန့် ကုန်ကျနိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သင်တန်းသား (၃)ဦးဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘေးဖြစ်နိုင်ခြေမရှိကြောင်း၊ ၂၀၁၆၊ ၁ လပိုင်းတွင် စတင်လုပ်ဆောင်မှာဖြစ် ကြောင်း ပြောပါတယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမကောင်း လို့ လမ်းပြုပြင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း၊ တစ်ရွာလုံးပူးပေါင်း ပါဝင်ရမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘယ်လိုဆောင်ရွက်မလဲပြောရာ မြေသားလမ်းဖောက်လုပ်ရမှာဖြစ်ကြောင်း၊ ရှုမ္မငယ်၊ ဝါးရုံစု ရွာချင်းဆက် လမ်းတွေကို လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ သိန်း (၁၀၀)ခန့် ကုန်ကျ နိုင်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဘေးဖြစ်လာမှာက မြေယာရှင်တွေနဲ့ စကားပြောရမယ်။

လူမှုရေးပြဿနာများ ဖြစ်ပွားနိုင်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ ၂၀၁၇၊ ၂ လပိုင်းတွင် စတင်မယ် လို့ပြောပါတယ်။ ၅ လပိုင်းတွင် အပြီးဆောင်ရွက်မယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။ ပြဿနာကတော့ စက်ငှားရန် ခက်ခဲတယ်လို့လည်း ပြောပါတယ်။ မိုးတွင်းကာလဆို လုပ်လို့ကိုင်လို့မရနိုင်ပါ။

၇။ နိဂုံးချုပ်

ဝါးရုံစုကျေးရွာ၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီအနေဖြင့် ရပ်ရွာဘေး ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်း လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာကိုဖြန့်ဝေပေးရန် ဝတ္တရားရှိပါသည်။ ရပ်ရွာလူငယ်အုပ်စုနှင့် စာသင်ကျောင်းများ အပါအဝင်ရပ်ရွာ လူထုများအကြားတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဝေငှရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို မြို့နယ်အဆင့်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများ အနေဖြင့်လည်း ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့်ရွေးချယ်ထားသောလုပ်ငန်းအစီအစဉ် (community resilience action plan) ကို ကောင်းစွာသိရှိထားလျှင် ရပ်ရွာလူထုအတွက် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းတည် ဆောက်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေနိုင်ပါမည်။

အခြားသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့ မဟုတ် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် လည်း ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံကိန်း ပုံစံများ ရေးဆွဲနိုင်ရန်နှင့် သင်တန်းများပြုလုပ်ပေးနိုင်ရန်ဤအစီရင်ခံစာကိုလေ့လာနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာလူထုအနေဖြင့်လည်း အစီရင်ခံစာတွင် ပါဝင်သော ကျေးရွာ၏ အဓိက ဘေးအန္တရာယ်များကို သိရှိထားပြီး၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ဖိစီးမှုများကို တုန့်ပြန်နိုင်ရန် နားလည်ထားသင့်ပါသည်။ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်မှ

အမျိုးမျိုးသော လုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် ရပ်ရွာလူထုသည် မိမိ၏တာဝန်များကို ကောင်းစွာသဘောပေါက်နားလည်သင့်ပါသည်။

၈။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် အချက်အလက်ပြုပြင်ခြင်း

ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအား မိမိကျေးရွာတွင် ဆန်းစစ်မှုကို နှစ်စဉ်သုံးသပ်လေ့လာကာ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်မည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းစောင့် ကြပ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့က အစဉ်စောင့်ကြည့် အကြံပြုမည်ဖြစ်ပြီး လစဉ်အစည်းအဝေး များလည်း ပြုလုပ်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်းကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းအား လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ရံပုံငွေရှာဖွေရေး လုပ်ဆောင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီဝင်များ ပုံမှန်အစည်း အဝေးကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အတူအခက်ခဲများ အောင်မြင်မှုများ လိုအပ်ချက်များအား လစဉ်အစည်းဝေးပြုလုပ်ပြီး ဆွေးနွေးသွားမည်။ ဌာနဆိုင်ရာများ နှင့်လည်း ချိတ်ဆက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြင်ပနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းများကို အစဉ်စောင့်ကြည့်လုပ်ဆောင်သွားမည်။ လုပ်ငန်းများ ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်သွားမည်။

၉။ နောက်ဆက်တွဲများ

- နောက်ဆက်တွဲ (၁) : ရပ်ရွာအခြေပြုကြိုတင်သတိပေးစနစ်စစ်ဆေးမှုပုံစံ
- နောက်ဆက်တွဲ (၂) : ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုစစ်ဆေးခြင်း
- နောက်ဆက်တွဲ (၃) : ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီစာရင်း

- ဦးကြည်ညွန့် - နာယက
- ဦးစိုးမြင့် - ဥက္ကဋ္ဌ
- ဦးစိုးခိုင် - အတွင်းရေးမှူး
- ဦးလှရွှေ - ဘဏ္ဍာရေးမှူး
- ဒေါ်ခင်စိန် - ဒုဥက္ကဋ္ဌ
- ဒေါ်ဖြူသင်း - အဖွဲ့ဝင်
- ဦးစန်းမြင့် - အဖွဲ့ဝင်
- ဦးကံမောင် - အဖွဲ့ဝင်
- ဦးမြင့်လွင် - အဖွဲ့ဝင်
- ဒေါ်မြဌေး - အဖွဲ့ဝင်
- ဒေါ်ခင်စန်းမော် - အဖွဲ့ဝင်

ကော်မတီ၏ တာဝန်၊ ဝတ္တရားများ

- ဥက္ကဋ္ဌ၏တာဝန်ဝတ္တရားများ - ကျေးရွာနှင့် ပူးပေါင်းပြီးလိုအပ်ချက်များကို ဆွေးနွေး လုပ်ဆောင်ခြင်းဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်းသာရေး၊ နားရေးများ တွင်လည်း ဦးဆောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း ကျေးရွာလုံးပဋိပက္ခ တွေကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးခြင်း။
- စာရင်းကိုင် - လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ရင် စာရင်းကို အသေးစိတ်မှတ်ထားခြင်း၊ ကျေးရွာလူထုကိုပြန်လည်ဖြေရှင်းပြခြင်း၊ အမှားအယွင်းမရှိအောင် ဆောင်ရွက် ရခြင်း၊ ဝင်ငွေ၊ ထွက်ငွေ၊ ကိုမှတ်ရခြင်း။
- စာရင်းစစ် - လုပ်ငန်းတစ်ခုပြီးရင်ဝယ်စာရင်း၊ကုန်စာရင်းများကို စာရင်းစစ်ခြင်းမှန်- မမှန်။
- အတွင်းရေးမှူး - လုပ်ငန်းတစ်ခုအပေါ်ကောင်းကျိုး -ဆိုးကျိုးများကို ညှိနှိုင်းဆွေး နွေးခြင်းအကြံပေးမှုများလုပ်ဆောင်ပေးရပါသည်။
- ငွေထိန်း- ငွေရရှိသောငွေကို မပျောက်မပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းရမယ်၊ ငွေကိုအတိအကျစစ်ယူရမယ်၊ဝင်ငွေ - ထွက်ငွေကိုလည် စစ်ဆေးရမယ်။ စာရင်း ရှင်းတမ်းလုပ်ပေးရမယ်။

နောက်ဆက်တွဲ (၄) အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရန်ဖုန်းနံပါတ်များ

၀၉ ၇၉၂၉၄၂၄၉ ဦးစိုးမြင့်(အပြောင်းအလဲရှိနိုင်ပါသည်)

ရပ်ရွာအခြေပြု ကြိုတင်သတိပေးစနစ် စစ်ဆေးမှု ပုံစံ

ဒေသခံအစိုးရဌာနအမည် _____
တည်နေရာ _____
လူဦးရေ _____

ရပ်ရွာလူထုအပေါ်ကျရောက်နေသော/ကျရောက်နိုင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ။

- မြေငလျင်
- ဆူနာမီ
- မြေပြိုခြင်း
- ဆိုင်ကလုံး
- မိုးသည်းထန်ခြင်း
- ရေကြီးခြင်း
- လေထန်ခြင်း
- မှန်တိုင်းဒီဇေ
- အခြား (ဖော်ပြပါ) _____

အုပ်ချုပ်မှုခွဲစဉ်းပုံ ။

၁။ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ

သမိုင်းဝင်ဘေးအန္တရာယ်များ၊ လွန်ကဲသော ဖြစ်စဉ်များနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို မှတ်တမ်းပြုစုပြီး သက်ဆိုင်ရာများနှင့် ဆွေးနွေးမှုရှိပါသလား (အနည်းဆုံး တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်) ရှိပါသည် မရှိပါ မရှိလျှင် ဘာကြောင့်လဲ _____

အန္တရာယ်သတ်မှတ်အဆင့်များရှိပါသလား ရှိပါသည် မရှိပါ ရှိလျှင် ဖော်ပြပါ။ (အန္တရာယ်အသေးစိတ်၊ စာရွက်ပိုလိုအပ်လျှင်အသုံးပြုပါ)

အန္တရာယ် ပမာဏများပေါ်တွင် ထိခိုက်လွယ်သော လူဦးရေ/အုပ်စုများ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် ရှိပါသလား။ ရှိပါသည် မရှိပါ

ရှိလျှင် ၎င်းတို့မှာဘယ်သူလဲ။ မည်သည့်အချက်တွေကြောင့် သူတို့ထိခိုက်လွယ်မှုရှိနေသလဲ။ (အန္တရာယ်များအလိုက် ဖော်ပြပါ။ စာရွက်ပိုလိုအပ်လျှင်အသုံးပြုပါ) _____

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် အန္တရာယ်မြေပုံများရှိပါသလား။ ရှိပါသည် မရှိပါ

အန္တရာယ်တိုင်းအတွက် ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ မြေပုံရှိပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

၎င်းတို့ကို အမြဲပြင်ဆင် ရေးဆွဲပါသလား။ ရှိပါသည်။ မရှိပါ။

ရှိလျှင် အကြိမ်ရေကို မည်ကဲ့သို့ ပြုလုပ်ပါသလဲ _____

စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၂။ ဒေသတွင်း အန္တရာယ်များကိုစောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း	
<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <p>ဆူနာမီ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ သဘာဝ အမှတ်အသား လက္ခဏာများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) <p>မိုးများသောမြေပြိုမှု</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ မိုးရေချိန် ☐ အခြား (ဖော်ပြရန်) 	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အန္တရာယ်များကိုဘယ်လို စောင့်ကြည့်လေ့လာပါသလဲ</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ မိုးလေဝသနှင့်ဆိုင်သော အန္တရာယ်များ ☐ မိုးရေချိန် ☐ မိုးရေချိန် ကြည့်ခြင်း (နေရာကိုဖော်ပြပါ) ☐ အခြား (ဖော်ပြပါ၊ လိုအပ်လျှင် စာရွက်ပိုသုံးပါ)
<p>ရပ်ရွာလူထုမှ အသုံးပြုသော အန္တရာယ်ကြိုတင် ခန့်မှန်းသည့် လေ့များရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☒ မရှိပါ <p>ရှိလျှင်ဖော်ပြပါ။</p>	<p>ရပ်ရွာလူထုမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာသည့် ကိရိယာ/နည်းကိရိယာများရှိပါသလား။</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☐ မရှိပါ။ <p>သတ်မှတ်ထားသော လေ့လာသူများ လေ့ကျင့်ပေးထားမှုရှိပါသလား</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရှိပါသည် ☐ မရှိပါ။
<p>စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်သားရန် မှတ်စု</p> <p>အားသာချက်များ</p> <p>အားနည်းချက်များ</p> <p>အကြံပြုချက်များ</p>	
၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနည်းလမ်းများ	
<p>ကြိုတင်အသိပေးရေးတာဝန်ခံ (အမှတ်ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု/ကျေးရွာဘေးအန္တရာယ် ☐ အခြား 	<p>ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး တာဝန်ခံ (သင့်လျော်သည့်အကွက်ကို ခြစ်ပါ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စု၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး ☐ ရုံး ☐ ရပ်ရွာလူထုတွေ့ဆုံ (သတင်းပြန်ကြား)သည့် နေရာရပ်ရွာဌာနများ ☐ အခြား <p>စာရွက်အပိုသုံးပါ။</p>

အနှစ်ချုပ်လမ်းညွှန်ချက်များ
၁။ ဘေးဖြစ်နိုင်ချေ ဗဟုသုတ
၂။ ဒေသတွင်းအန္တရာယ်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၃။ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး နည်းလမ်းများ
၄။ သတင်းများကိုထုတ်ပြန် ကြိုတင်သတိပေးခြင်း
၅။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း
၆။ ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၇။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များ ထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း
၈။ ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း
၉။ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေး ဆောင်ရွက်ချက်များ
၁၀။ သုံးသပ်ချက်များ
အဓိက ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်များ
လေ့လာသုံးသပ်သူများ၏ လက်မှတ်များ
လေ့လာသုံးသပ်သည့် ရက်စွဲ

အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များ စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၉) သုံးသပ်ချက်များ

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် လေဓာတ်ဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်မှုများပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ ပုံမှန်လက်ခံနိုင်ရန် မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် လေဓာတ်ဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့တွင် တာဝန်ပေးထားသူများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

မည်ကဲ့သို့ မကြာခဏဆက်သွယ်သုံးသပ်ပါသလဲ။

မြို့နယ်သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီ၊ မြို့နယ်မိုးလေဝသနှင့် လေဓာတ်ဦးစီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးဦးစီးဌာန တို့မှ တုန့်ပြန်မှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

သုံးသပ်ချက်များ ဆောလျင်စွာ ပြုလုပ်ခြင်းအပေါ်တွင် ကြိုတင် သတိပေးချက်/ ဘေးအန္တရာယ် သတင်းအချက်အလက် လက်ခံရရှိမှုတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

၃၂

သုံးသပ်ချက်များ ပြုလုပ်ရာတွင် စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

<p>ဒုတိယအဆင့် / အဓိက တာဝန်ရှိသူများ ☐ ရှိ ☐ မရှိ</p> <p>တာဝန်ရှိသူများရှိပါက၊ အောက်တွင်ဖော်ပြပါ။</p> <p>၁ _____</p> <p>၂ _____</p> <p>၃ _____</p> <p>၄ _____</p> <p>၅ _____</p> <p>၆ _____</p> <p>၇ _____</p> <p>၈ _____</p> <p>၉ _____</p>	<p>သတင်းလက်ခံသူ၊ နောက်ဆုံးသတင်းမှတ်တမ်း တင်ထားသူ အခြေတမ်းအဆင်သင့် ရှိပါသလား။</p> <p>☐ ရှိ ☐ မရှိ</p> <p>အကြိမ်မည်မျှ မှတ်တမ်းတင်ထားသနည်း။</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
	<p>(၁) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းပြန်ကြားရေး ဝင်တာတွင် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်ယေားကို ကပ်ထားပါသလား။</p> <p>☐ ရှိ ☐ မရှိ</p> <p>မရှိပါက အဘယ်ကြောင့်နည်း။ _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်းအဆင့်များ ရှိ မရှိ

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းပုံရှိပါသလား။
(ကြိုတင်သတိပေးချက် ပေးပို့သူမှ နောက်ဆုံးလက်ခံရရှိသူအထိ)

ဆက်သွယ်ခြင်းနှင့် အတူတကွလုပ်ဆောင်ခြင်း အဆင့်များအား စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၄။ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုလက်ခံခြင်း။

ရုပ်ရွာလူထုမှ ကြိုတင်သတိပေးချက်များကိုမည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် လက်ခံရရှိသနည်း။ အောက်ဖော်ပြပါ အကွက်များမှ သင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး သုံးမျိုးဖြင့်ပေးပါရန်။

☐ တယ်လီဖုန်း / ဖက်စ်	☐ အရေးဒေပါကြိုတင်သတိပေးသည့် နေရာ
☐ လက်ကိုင်ဖုန်း	☐ နယ်မြေရေခန်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☐ AM / FM ရေဒီယိုများ	☐ စစ်ဘက်မှတာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☐ VHS / HF ရေဒီယိုများ	☐ အင်တာနက်ဖြင့် ဆက်သွယ်ခြင်း
☐ ရုပ်မြင်သံကြား	☐ အခြား (လိုအပ်ပါကစာရွက်ပိုဖြင့် ဖော်ပြပေးရန်)

၂၈

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၅) ဒေသတွင်းဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။

အန္တရာယ်ပြမြေပုံ/ အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ဒေသတွင်းကြိုတင်သတိပေးမှု နည်းလမ်းများတွင် အသုံးပြုခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များတွင်ပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်မည့်လက်ရှိလေ့လာတွေ့ရှိချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ပေါင်းစပ်ရာတွင် ပြောင်းလဲနေသောအချိန်၊ မသေချာသော လိုက်လျောညီထွေမှုများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

အမျိုးမျိုးသောကဏ္ဍတွေအတွက် မိုးလေဝသ ခန့်မှန်းချက်များနှင့် သတိပေးချက်များအား အန္တရာယ်သတင်းအချက် အလက်အဖြစ် ပြောင်းလဲ/ အသုံးပြုနိုင်သော စွမ်းဆောင်ရည် ရပ်ရွာလူထုတွင် ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ

မရှိလျှင်ကြိုတင်သတိပေးချက်များအားလက်ခံမည့်ပုံစံတစ်ခုအဖြစ်ဆက်သွယ်ထားပါသလား။ ရှိ မရှိ

ဒေသတွင်း ဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတင်သတိပေးမှုများအား စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

၂၉

(၆) ကြိုတင်သတိပေးချက်များထုတ်ပြန်ပေးပို့ခြင်း။

သတင်းထုတ်ပြန်ပေးသည့် ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို ရပ်ရွာအတွင်းတွင်မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသနည်း အောက်ဖော်ပြပါအတွက်များမှသင့်တော်ရာကိုအနည်းဆုံး (၃) မျိုးခြံပေးပါရန်။

- တယ်လီဖုန်း
- လက်ကိုင်ဖုန်း (ဖုန်းခေါ်ဆိုခြင်းနှင့် စာတိုပို့ခြင်း)
- ရေဒီယို (VHF/HF)
- သတိပေးချက်အလံများ လွှင့်တင်ခြင်း
- လူအချင်းချင်းသတင်းပေးခြင်း
- အချက်ပြ ဥဩ ဆွဲခြင်း
- ခေါင်းလောင်း
- အော်လံများအသုံးပြု၍ သတိပေးခြင်း
- ရှေးရိုးနည်းလမ်းများ အသုံးပြုခြင်း (သုံးစွဲပါက ချရေးပါ)
- အခြားနည်းလမ်းများရှိပါက အသေးစိတ်ဖော်ပြပါ။

ရပ်ရွာလူထု အသုံးပြုရန် ကိရိယာများ တပ်ဆင်ထားခြင်းရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
မရှိလျှင်၊ ဘာကြောင့်၊ ဘယ်လို ကိရိယာများတပ်ဆင်ရန် လှုံ့ဆော်ရမည်နည်း _____

ကြိုတင်သတိပေးချက်များကို လက်ခံခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

ဆောင်ရွက်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ

- ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာအုပ်စု သဘာဝ ဘေးကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီ
- သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေး၊ အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များအား ကြိုတင်လေ့ကျင့်ထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများအား အစီအစဉ်တကျ ရေးဆွဲထားရန်
- (ကွဲပြားနေသော ဘေးအန္တရာယ်အဆင့်အလိုက် လိုအပ်သောကြိုတင်သတိပေးချက်များ ပြုလုပ်သတ်မှတ်ထားရန်)
- ရပ်ရွာအခြေပြု အရေးပေါ်တုံ့ပြန်ရေးအဖွဲ့များအား လေ့ကျင့်ထားရန်
- အဆင့်တိုင်းတွင် ကြိုတင်သတိပေးရေး တာဝန်ရှိသူအား လမ်းညွှန်သတ်မှတ်ထားရန်
- ဘေးအန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အရင်းအမြစ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- အန္တရာယ်ပြ မြေပုံများအား ပုံမှန် ရေးဆွဲရန်
- တစ်ဦးချင်း/ မိသားစုများ ဘေးကင်းခိုလှုံရာနေရာအတွက် ပစ္စည်း၊ အစားအစာစာရင်းအား သေချာစွာ ပြုစုရန်
- ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံသည် ဘေးလွတ်ကင်းရာ နေရာတွင်တည်ရှိရန်
- ထူးခြားသောဘေးများအတွက် ဘေးလွတ်ကင်းရာနေရာတွင် ခိုလှုံရန်အဆောက်အအုံများ လုံလောက်သော အရေအတွက်ရှိစေရန်
- ထိခိုက်လွယ်သောလူဦးရေ

ခိုလှုံရာအဆောက်အအုံအစဉ်များ

- ဧရ စွမ်းအင် မီးဖိုချောင်သုံး ပစ္စည်းများ
- အမျိုးသမီး၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် ကလေးသူငယ်များအတွက် သတ်မှတ်ထားသော နေရာများ
- အထူးလိုအပ်ချက်များရှိသော သူများကို ပြုစုရန် ကော်မတီ
- အခြား

- ဘေးကင်းသောရွှေ့ပြောင်းရာ လမ်းကြောင်းများ၊ ဘေးအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်ထားရန်
- ရပ်ရွာအတွင်း သိသာသောဧရိယာများတွင် လမ်းကြောင်းများသတ်မှတ်ရာတွင် အမှတ်အသား လမ်းညွှန်များ ပြုလုပ်ထားရန်
- အရေးပေါ်ကာလအတွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်းများ အသုံးပြုနိုင်စေရန်
- အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များအတွက် အစားအစာ၊ ရေ ရရှိစေရန်နည်းလမ်းများ ရှာဖွေထားရန်
- ရှေးဦးပြုစုရေးနှင့် ဆေးဝါးများ လုံလောက်မှု ရှိစေရန်
- အခြေခံ အသိပညာ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများ အနည်းဆုံး တစ်နှစ် တစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ရန်
- ပညာပေး လုပ်ငန်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်၊ ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာနှင့် ကြိုတင်သတိပေးရေးဆိုင်ရာ ပိုဝေတာများ၊ ဆိုင်းဘုတ်များကို ရပ်ရွာများတွင် ချိတ်ဆွဲထားရန်
- ကြိုတင်သတိပေးနှင့် သဘာဝဘေး စီမံခန့်ခွဲမှု သင်တန်းများ ပြုလုပ်ရန်
- ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် ဇာတ်တိုက်လေ့ကျင့်ခန်းများ ပြုလုပ်ရန် (တစ်နှစ်လျှင် အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ်)
- နှစ်စဉ် ခရိုင်အဆင့် သဘာဝဘေး ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံရန်
- အခြား (ရိုပါက သီးခြားစာရွက်ဖြင့်ဖော်ပြရန်)

၃၀

ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အဖွဲ့မှ မှတ်ရန်။

အားသာချက်များ

အားနည်းချက်များ

အကြံပြုချက်များ

(၇) ရပ်ရွာလူထု ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

အန္တရာယ်မြေပြင်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အရေးပေါ်တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း၊ အစီအစဉ်များရေးဆွဲခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အမျိုးမျိုးသော အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက် တို့တွင် သတင်းအချက်အလက်များအား ချောမွေ့စွာ ပေါင်းစပ်အသုံးပြုပါသလား။ (ဥပမာ- သတင်း ရယူခြင်း၊ နေ့စဉ်၊ ၁၀ ရက် တစ်ကြိမ်၊ လစဉ်၊ ရာသီအလိုက်ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်တို့ စသည်ဖြင့်) ရှိ မရှိ
ရှိလျှင် ဘယ်လိုလဲ။ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများနှင့် ကဏ္ဍများသည် ဘေးအန္တရာယ်အလိုက် အဆင့်တိုင်းအတွက် ကြိုတင်သတိပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သော သတ်မှတ်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

အမျိုးမျိုးသော ဘေးအန္တရာယ်ပြင်းအားနှင့် သက်ရောက်မှု အမျိုးမျိုးတို့ (အလယ်အလတ်၊ ပြင်းထန်သော၊ အဆိုးဝါးဆုံး) ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုအတွက် သတ်မှတ်၍ လိုအပ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များပြုလုပ်ပါသလား။
အမျိုးမျိုးသော ထိခိုက်လွယ်မှုများအတွက် ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ချက်များ ပြုလုပ်ပါသလား။ ရှိ မရှိ
ပြုလုပ်ပါလျှင်၊ ဘာတွေလုပ်ဆောင်ပါသလဲ။ _____

ကြိုတင်သတိပေးအချက်အလက်များရရှိနိုင်စေရန် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များအား ချက်ချင်း အသုံးပြုနိုင်ရန် နည်းလမ်းများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သူများ၊ ထိခိုက်လွယ်သူများအနေဖြင့် သက်ရောက်မှုမြင့်မားသော လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ သက်ရောက်မှု နိမ့်ပါးသော ဘေးအန္တရာယ်များ၊ အဖြစ်အပျက်များ သတ်မှတ်ထားမှုများ ရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

ရပ်ရွာလူထုအတွင်း ဘေးအန္တရာယ်အပေါ် ထင်မြင်ယူဆချက်နှင့် ထိခိုက်လွယ်သူများအကြား အဆင်သင့်ဖြစ်စေသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

ဘေးဖြစ်ပွားသောနေရာတွင် နိမ့်ပါးသော သက်ရောက်မှုနှင့် သက်ရောက်မှု မြင့်မားမှုတို့အတွက် ရပ်ရွာလူထု နီးကြား တက်ကြွလာစေရန် လှုံ့ဆော်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန် အရင်းအမြစ်များ အသုံးပြု၍ ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သော နည်းလမ်းများရှိပါသလား။ ရှိ မရှိ
ရှိလျှင်၊ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲ _____

ခါး ၅၅

ပုံစံ ၁၅။ ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်း

ရည်ရွယ်ချက်

စီမံကိန်းဝင်ရွာများအနေဖြင့်မိမိတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ထုတ်ယူအသုံးပြုရာတွင် ထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာနည်းဥပဒေသ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရွက်မှုများကို သိရှိနားလည်စေရန်နှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းမှုမရှိပါက သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း၊ လောင်စာဆီများအလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်းကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ခြင်း စသည့်ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ကောင်းစွာသိရှိနားလည်စေရန်ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာဇယားတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်/ရှောင်ရွက်အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

နမူနာဇယားပုံစံ

ကြာချိန် (၃၀) နာရီအတွင်း ။

အသုံးပြုမည့်ပစ္စည်းများ ။
အသင့်ပြင်ဆင်ထားသည့်မေးခွန်း၊ ဘောပင်၊ ခဲတံ။

အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်း ။
ပုံပိုးသူမှ ဦးဆောင်၍ အပြန်အလှန်ဆွေးနွေး ခြင်း။

ပါဝင်မည့်လူဦးရေ ။
ပုံပိုးသူ (က-၊ မ-)၊ ရွာမှပါဝင်သူ (က-၊ မ-)

ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့် ။
မေးခွန်းနမူနာနှင့်ပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပူးတွဲပါ စာရွက်တွင် နမူနာဇယားပုံစံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

စီမံကိန်းအမည်/ နေရာ	အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို	
စီမံကိန်းအကြောင်းအကျဉ်း		
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဖြစ်စေမှုများ	ရှိ	မရှိ
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းသည် တရားဥပဒေအရ အကာကွယ်ပေးထားသောဧရိယာအတွင်း (သို့) အနီးအနား (သို့) ယင်းသို့ သတ်မှတ်သင့်သည့် နေရာများတွင် ဆောင်ရွက်နေရပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည်အပင်၊ သက်ရှိမျိုးစိတ်တွေကိုအကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသလား။		✓
စီမံကိန်းသည်မူလသစ်တော၊ လူလုပ်သောသစ်တော၊ခြံမြေ၊ စိုစွတ်သောမြေ၊ ဒီရေတာမြေ အနီးအနားမှာရှိနေလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘေးဒဏ်ခံနိုင်မှုကိုဖြစ်စေသော သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သဘာဝအလေ့အထကို ခေါင်းပုံဖြတ်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် သစ်တောကနေ သစ်တောပဲ့လုပ်ဆောင်မှုအားဖြင့် သစ်တောဆုံးရှုံးအောင် လုပ်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် တိကျသောပထဝီအနေအထား ပြောင်းလဲမှုလုပ်နေသလား။		✓

၅၆

မူပိုင်ခွင့်
မူပိုင်ခွင့်

စီမံကိန်းအစီအစဉ်များ တိုးတက်မှုအတွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်နှင့် သစ်သီးဝလံပင်များကို ရှင်းလင်းသလိုဖြစ်နေသလား။		✓
စီမံကိန်း၏လုပ်ဆောင်မှုသည် အပင်များမီးရှို့ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးနယ်မြေသစ်များ အတွက်တိုးတက်မှုကို လျော့ကျစေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် အခြားမူလာသော မျိုးစိတ်များနှင့် အဆင်ပြေနေသော သဘာဝသက်ရှိစနစ်ကို ဖျက်စီးနေသလား။		✓
ပင်လယ်နှင့် ရေနေ ဇီဝသက်ရှိများပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။		✓
ရှေးဟောင်းအမွေအနှစ်များ		
စီမံကိန်းသည် သမိုင်းနှင့်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းသုတေသန နယ်မြေဥပဒေအရ တားမြစ်နယ်မြေအနားမှာရှိနေသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည် ရှေးဟောင်းမြို့များအဖြစ်ဖော်ပြသော ကမ္ဘာ့အမွေအနှစ် အဖြစ်ရှိနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ဘာသာရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း၊ ဘုန်းတော်ကြီးနယ်မြေ၊ ဘုရားကျောင်းတွေကို ဖျက်စီးစေသလား။		✓
လူတွေ့ရှိသည့်အရာအတွက် အနောက်အယုတ်ပေးနေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ထင်ရှားသောနေရာ၊ အဆောက်အဦး၊ သတ်မှတ် ထားသော အမျိုးသားအမွေအနှစ်တွေကို အကျိုးသက်ရောက်စေသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် ယဉ်ကျေးမှု၊ အသက်ရှင်မှုပုံစံ၊ လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားတွေ့ရှိပုံစံကို ပြောင်းလဲစေသလား။		✓
ညစ်ညမ်းမှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြစ်ကမ်း၊ စမ်းချောင်းဘေးတွင် လုပ်ဆောင်နေသလား။	✓	
စီမံကိန်းသည် ဝိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ဓာတုပစ္စည်းသုံးပြီး စီမံကိန်း ဖွံ့ဖြိုးဖို့အတွက်လုပ်ပြီး ရေထုနှင့်မြေထုကို ထိခိုက်စေသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုသည် အဆောက်အဦးဆောက်ခြင်းမှ ဆူညံသံ၊ အသေးစား ရေကာတာ၊ နံရံလုပ်ဖို့ အသုံးပြုသောပစ္စည်းများသုံးခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုများသည် မြေအောက်ရေ အရင်းအမြစ်များကို သုံးပြီး ရေကိုလျော့နည်းစေခြင်း။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်သည် ဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းကိုလုပ်ရင်း ဖုန်မှုန့်များကို ထုတ်လွှင့်နေသလား။		✓
စီမံကိန်းသည် ဒီဇယ်အင်ဂျင်များကို သုံးနေသလား။	✓	

ဟန်စွာစစ်
ဖွဲ့သောစနစ်

စီမံကိန်း၏ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ညစ်ညမ်းမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသလား။	✓	
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ပတ်သက်နေသော စွန့်ပစ်ပစ္စည်းအညစ်အကြေးများသည် ပတ်ဝန်းကျင်ရှိလူများ၏ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါသလား။		✓
လူမှုပတ်ဝန်းကျင်		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ အစီအစဉ်များ၊ နည်းဗျူဟာများ၊ ထိခိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၏ လူနေမှုပုံစံ၊ လုံခြုံမှု၊ စုစည်းမှုတို့ကို ထိခိုက်မှုဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်းရှိ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများကို ထိခိုက်မှု များဖြစ်ပေါ်ပါသလား။		✓
ပုံမှန်လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း		
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရေဆိုးမြောင်းစနစ်များ၊ ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းများကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် အများပြည်သူနှင့်လုပ်ဆောင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်ပါသလား။		✓
စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ရှိရင်းစွဲ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရင်းမြစ်များအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာမည်ဟု ထင်ပါသလား။		✓
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆန်းစစ်မှုရလဒ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးပြီး ၊ ဆောင်ရန်/ ရှောင်ရန် နည်းဥပဒေသဖြင့် ပြန်လည်၍ တိုင်းတာပါ။		

ပုံစံ ၁၆။ ပဋိပက္ခတို စစ်ဆေးခြင်း

Do No Harm မှု

Do No Harm မှုကို BRACED Beda Alliance မိတ်ဖက်အဖွဲ့ အစည်းများမှ ပြုစုခဲ့သည်။ ၎င်းကို စီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုစုခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေစဉ် ကာလအတွင်းတွင် အရေးကြီးသော ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍကိုထည့်သွင်း စဉ်းစားခန့်မှန်းအတွက် ပုံမှန်ပေးမည့် နည်းကိရိယာဖြစ်သည်။ စီစစ်ရန် စာရင်းသည် ပြည့်စုံမှု မရှိ၊ ပဋိပက္ခစစ်တမ်းကောက် ယူမှု(သို့) ဌာနတွင်းသုံးမှုများ မပါဝင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို အထူးပြုဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ပဋိပက္ခ ဆိုင်ရာအသိရှိခြင်းသည် မှန်သည်၊ မှားသည်မေးခွန်းများထက် ပိုမိုသည်။ ပဋိပက္ခ နှင့် တင်းမာမှုများသည် အများအားဖြင့် အဖွဲ့တို့၏ အင်းအားစုပေါ်တွင် မူတည်သည်။ ၎င်းတွင် စီစစ်ရန် စာရင်းကို အသုံးပြုသူတို့မှ အယူအဆကို (သင်တန်းများမှ တဆင့်) နားလည်ရန်၊ အရေးကြီးပြီးစီစစ်ရန်၊ စာရင်းကိုထပ်မံ ဆွေးနွေးရန်တို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ၁။ ပဋိပက္ခ အခြေအနေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း။
ခွဲခြားသူများနှင့် ပေါင်းစည်းသူများစီစစ်ချက်၊ ထို့အပြင်ဆောင်ရွက် သူ စီစစ်လေ့လာချက်များသည်လည်း အဓိကအပိုင်းများတွင် ပါဝင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် အကြောင်းအရာကို နားလည်ရန် ပထမအဆင့်များဖြစ်သည်။
- ၂။ အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု ကြားဆောင်ရွက်မှု
ဤအပိုင်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု အကြား ဘယ်လိုဆက်စပ်မှုရှိသည်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာသည်။ ဆိုးရွား သည့်အခြေအနေတွင် ရှားပါးသည့်အရင်းအမြစ်များဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး မည်သည့်စီမံကိန်းမဆို ရပ်ရွာလူထု၊ အုပ်စုများ (သို့) တင်ဦးတစ် ယောက်အကြားတွင် တင်းမာမှုကိုဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ရပ်ရွာအတွင်းတွင် အပြုသဘောဆောင်သည့် ကဏ္ဍများလည်း တိုးတက်လာနိုင်သည်။ ၎င်းအချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်း/ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုစီသည် ၎င်းသည် အကြောင်းအရာနှင့် မည်သို့ချိတ်ဆက်ပုံကို နားလည်ထားရန်လိုအပ်သည်။